

Digitaliseret af / Digitised by

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
THE ROYAL LIBRARY

København / Copenhagen

Titel: Ekstraordinært landsmøde om SF Princip- og handlingsprogram den 29.-30. november 1980

Ophav:

Ressourcetype:

Ressourcetype:

Oprindelsesdato: 1980

Emne:Partiprogram, partiprogrammer, program

Opstilling: DA-småtryk. Politik 4

Relateret:

Relateret:

Copyright: Billedet er muligvis beskyttet af loven om ophavsret

Ekstraordinært landsmøde om SF Princip- og handlingsprogram den 29.-30. november 1980 4
Ekstraordinært landsmøde om SF Princip- og handlingsprogram den 29.-30. november 1980 5
Ekstraordinært landsmøde om SF Princip- og handlingsprogram den 29.-30. november 1980 6
Ekstraordinært landsmøde om SF Princip- og handlingsprogram den 29.-30. november 1980 7
Ekstraordinært landsmøde om SF Princip- og handlingsprogram den 29.-30. november 1980 8
Ekstraordinært landsmøde om SF Princip- og handlingsprogram den 29.-30. november 1980 9
Ekstraordinært landsmøde om SF Princip- og handlingsprogram den 29.-30. november 1980 10
Ekstraordinært landsmøde om SF Princip- og handlingsprogram den 29.-30. november 1980 11
Ekstraordinært landsmøde om SF Princip- og handlingsprogram den 29.-30. november 1980 12
Ekstraordinært landsmøde om SF Princip- og handlingsprogram den 29.-30. november 1980 13
Ekstraordinært landsmøde om SF Princip- og handlingsprogram den 29.-30. november 1980 14
Ekstraordinært landsmøde om SF Princip- og handlingsprogram den 29.-30. november 1980 15
Ekstraordinært landsmøde om SF Princip- og handlingsprogram den 29.-30. november 1980 16
Ekstraordinært landsmøde om SF Princip- og handlingsprogram den 29.-30. november 1980 17
Ekstraordinært landsmøde om SF Princip- og handlingsprogram den 29.-30. november 1980 18
Ekstraordinært landsmøde om SF Princip- og handlingsprogram den 29.-30. november 1980 19
Ekstraordinært landsmøde om SF Princip- og handlingsprogram den 29.-30. november 1980 20
Ekstraordinært landsmøde om SF Princip- og handlingsprogram den 29.-30. november 1980 21
Ekstraordinært landsmøde om SF Princip- og handlingsprogram den 29.-30. november 1980 22
Ekstraordinært landsmøde om SF Princip- og handlingsprogram den 29.-30. november 1980 23
Ekstraordinært landsmøde om SF Princip- og handlingsprogram den 29.-30. november 1980 24
Ekstraordinært landsmøde om SF Princip- og handlingsprogram den 29.-30. november 1980 25
Ekstraordinært landsmøde om SF Princip- og handlingsprogram den 29.-30. november 1980 26
Ekstraordinært landsmøde om SF Princip- og handlingsprogram den 29.-30. november 1980 27
Ekstraordinært landsmøde om SF Princip- og handlingsprogram den 29.-30. november 1980 28
Ekstraordinært landsmøde om SF Princip- og handlingsprogram den 29.-30. november 1980 29
Ekstraordinært landsmøde om SF Princip- og handlingsprogram den 29.-30. november 1980 30
Ekstraordinært landsmøde om SF Princip- og handlingsprogram den 29.-30. november 1980 31
Ekstraordinært landsmøde om SF Princip- og handlingsprogram den 29.-30. november 1980 32
Ekstraordinært landsmøde om SF Princip- og handlingsprogram den 29.-30. november 1980 33
Ekstraordinært landsmøde om SF Princip- og handlingsprogram den 29.-30. november 1980 34
Ekstraordinært landsmøde om SF Princip- og handlingsprogram den 29.-30. november 1980 35
Ekstraordinært landsmøde om SF Princip- og handlingsprogram den 29.-30. november 1980 36
Ekstraordinært landsmøde om SF Princip- og handlingsprogram den 29.-30. november 1980 37
Ekstraordinært landsmøde om SF Princip- og handlingsprogram den 29.-30. november 1980 38
Ekstraordinært landsmøde om SF Princip- og handlingsprogram den 29.-30. november 1980 39

**Ekstraordinært landsmøde om
SF Princip- og handlingsprogram
den 29.-30. november 1980**

Tillæg til de redigerede ændringsforslag, som af tekniske grunde ikke er gengivet direkte sammen med de øvrige ændringsforslag, fordi de er meget omfattende.

I N D H O L D S F O R T E G N E L S E

Forslag nr. 2	side 3
Forslag nr. 18	side 9
Forslag nr. 47	side 10
Forslag nr. 48	side 13
Forslag nr. 49	side 14
Forslag nr. 109	side 15
Forslag nr. 110	side 17
Forslag nr. 117	side 19
Forslag nr. 154	side 22
Forslag nr. 217	side 26
Forslag nr. 218	side 27
Forslag nr. 238	side 29
Forslag nr. 253	side 39
Forslag nr. 116	side 40
Forslag nr. 154 A	side 47
Forslag nr. 282	side 48
Forslag nr. 293	side 50
Forslag nr. 301	side 52
Forslag nr. 394	side 55
Forslag nr. 392	side 60
Forslag nr. 393	side 62

Bundgård m.fl.

Som ny indledning foreslås følgende:

I. Indledning

Det syge samfund.

Forslag nr. 2.

1. "Det bedste af alle samfund".

"Det bedste af alle samfund" er Danmark ofte blevet kaldt. Hvis det er rigtigt, siger det mere om alle de andre samfund end om Danmark og når man har det skidt, er det kun en beskedent trøst, at andre har det værre. Derudover kan det være en farlig trøst fordi den kan bruges til at tage brodden ud af kritikken og o-vertale folk til at slå sig til tåls. Det er i reglen også hen-sigten med at formulere sig sådan om Danmark. Ikke destomindre kan dette udsagn bruges til det stik modsatte: Netop fordi Dan-mark i mange henseender er bedre end de fleste lande, har dan-skerne forpligtelse til at søge at løse de konflikter de har, og som de trods alt har fælles med de andre industrilande. Hvis ikke vi magter at løse vore problemer, hvordan kan vi så forvente at de andre kan løse deres, der er meget værre? Og da vi alle er tæt forviklet med hinanden er det pinende nødvendigt, at der gøres noget ved disse problemer. Er de ikke direkte vore, så er de i hvert fald indirekte.

Umiddelbart ser det måske ikke så elendigt ud i Danmark. Velstandsstigningen har alle steder været meget stor, den soci-ale tryghed er vokset betydeligt og meget mere kunne fremhæves, iøjnefaldende ikke mindst hvis man går til mellemkrigstiden eller endnu længere tilbage, når man skal sammenligne. Men denne ydre velstand er alligevel ikke ensbetydende med at vi har det godt. Og det kræver egentlig ikke meget skarpsyn at blive klar over det.

2. De daglige erfaringer af samfundets umenneskelighed.

Helt ned i almindelige menneskers almindelige dagligdag mærkes samfundets urimelighed. F.eks. sender man ikke sit barn i skole eller ud at lege uden angst, fordi trafikken overalt i landet er livsfarlig, ikke mindst for børn. Alligevel rangerer trafiksik-kerhed for børn lavt, fordi det koster penge og besvær at sikre dem. Alt i det kapitalistiske samfund skal så vidt muligt gøres op i penge, for at man kan komme til at beregne fordele og ulem-per. I en afvejning mellem en hurtig og bekvem trafik og så børns sikkerhed, kan det jo let vise sig at være for bekesteligt at sikre børnene. Sagen bekymrer i øvrigt de færreste.

Eller maden - vil man spise sundt, må man have mængder af tid og/eller penge til sin rådighed. Ellers må man bøje sig for levmiddelindustrien, der som enhver anden kapitalistisk in-dustri søger at holde omkostningerne i bund. Dette sker blandt andet ved at forringe kvaliteten og skjule denne forringelse med diverse kemikalier, der narrer sanserne. Dette er lovligt skønt det i visse tilfælde forlanges, at det står på emballagen, så de mest energiske forbrugere kan forvisse sig om, at de bliver snydt. Også her søger samfundet at afveje mellem menneskers (her kaldet forbrugeres) interesse i sundhed og erhvervslivets interesse i profit. Denne afvejning betragtes af kapitalismens forsvarere som rimelig.

Der kan nævnes et utal af lignende eksempler fra dagliglivet i Danmark, hvor hensynet til menneskers sundhed og livsudfoldelse med stor selvfølgelighed underordnes hensynet til det profitable. Det er karakteristisk at dette forhold ofte søges dækket så umenneskelighederne ikke springer i øjnene - og slet ikke deres årsager. Og derfor bliver rådvildheden over dem større, mange opgiver at gøre noget ved dem, for "sådan er det nu engang". Det bliver umenneskelighederne selvsagt ikke mindre af.

3. Forrykte modsætninger.

Men det er ikke blot her og der i dagligdagen at vi løber ind i det kapitalistiske samfunds uhyrligheder. Selve det at penge er den øverste målestok for værdier i et samfund skaber de mest forrykte modsætninger: arbejdsløsheden stiger og stiger, men det gør arbejdsbyrden for dem, der har arbejde også. Stress og nedslidning går hånd i hånd med mangel på arbejde og kedsomhed. Og bunker af arbejde, ikke mindst af omsorgskaraktter, kan ikke blive gjort, hverken hjemme, på institutioner eller i den øvrige forsyning. Det hører nemlig med til samfundets løjerlighed, at man, i takt med afskedigelserne i produktionen, afskediger i den sociale sektor, skønt arbejdspladserne her stort set ikke koster andet end lønningerne (ingen udgifter til maskiner etc.), og skønt behovet for en social indsats vokser i takt med krisen. Samfundets besparelser er beskedne, understøttelsen koster jo også, og imens går vores sociale system i opløsning af personalemangel. Fordelen er alene, at statsmagten ved sådanne nedskæringer kan vise sin villighed til at "gøre noget".

En af grundene til at det er vanskeligt at bringe disse problemer rigtig frem er, at de traditionelle forestillinger om rigdom er parret med stor åndelig nøjsomhed. I denne forestillingsverden kan man ikke vurdere, hvad der går tabt af menneskelig værdighed, når arbejdet er kedeligt, hårdt og idiotisk og kun det. Eller når det er ufrit, når andre har råderet over ens tid og kræfter. Eller når masser af mennesker (børn, gamle og andre arbejdsløse) føler sig overflødige. Eller når byråkratiske og uigennemskuelige magtsystemer umyndiggør mennesker. Eller når verden omkring én får lov til at blive grimmere og grimmere og naturen mere og mere forkommen og kedelig. Alt dette og meget mere kan udmærket trives uden at anfægte forestillingen om at samfundet er rigt.

Når elendigheden så alligevel bryder igennem f.eks. som stigende vold og kynisme, som alkohol- og medicinmisbrug, som parlamentslede osv. svarer samfundet igen med en passende blanding af moralsk fordømmelse, sanktioner og symptombehandling. Dybere liggende årsager er det ligesom ikke til at spørge om i det samfund, hvor det er kapitalismens forestillinger om rigdom, der hersker.

4. Kapitalismen er uøkonomisk og naturødeleggende.

Men den kapitalistiske økonomisme er ikke blot menneskeligt forarmende. Den er i sig selv grundlæggende uøkonomisk. I hvert fald set ud fra et samfundsmæssigt synspunkt. Det hænger sammen med at de gældende forestillinger om frihed, i god overensstemmelse med kapitalismens grundsyn, først og fremmest handler om økonomisk frihed. Et godt eksempel er at de konservative er begyndt at kalde sig liberale. Og at de gamle liberale partier

ubekymret indskrænker de demokratiske frihedsrettigheder, hvis de ser ud til at kunne genere den økonomiske frihed (jvf. f.eks. overgrebene på strejkeretten og de fysiske blokader eller indskrænkningen af de offentlige ansattes ytringsfrihed). Den form for frihed koster samfundet dyrt. Omkostningerne ved den farlige trafik, det opslidende arbejde, arbejdsløsheden, forureningen og hvad der ellers kommer ud af det private erhvervslivs forsøg på at holde omkostningerne nede, betales af samfundet for så vidt som det at menneskers liv ødelægges overhovedet lader sig betale.

Også fordi det hører med til den kapitalistiske frihedsforestilling, at der ikke må gribes ind overfor erhvervslivet, oplever man f.eks., at i takt med at underskuddet på handelsbalancen stiger stiger også importen af biler! Og samtidig med at man sukker over inflationen vover ingen at gribe ind overfor den kolossale spekulation i jord og fast ejendom. Forsøg på at begrænse denne planløshed og udplyndring af samfundet kaldes overgreb på friheden og den grundlovssikrede ejendomsret. På den måde kan de besiddende med smukke ord og falbelader tilsløre hvad der sker, så de andre, dem, der betaler gildet, ofte ikke opdager det.

Et andet grotesk eksempel på, hvordan den kapitalistiske økonomi forøder rigdommen er dens omgang med de naturlige ressourcer. Dem bruger man løs af som var de ubegrænsede. Den enkelte producent kan måske nok se det urealistiske heri, og det dødsensfarlige, men så længe det ikke er lykkedes fra politisk hold at tvinge en beskyttelse af ressourcerne igennem, er det tydeligvis ikke muligt for den enkelte at ændre kursen. Er de naturlige ressourcer billige i penge, så bruges de. Kan det bedre betale sig at smide væk og bruge nyt end at genbruge, så gør man det. Kapitalismens økonomisme spørger ikke efter hvad der er forsvarligt overfor fremtidens mennesker, heller ikke hvad der er rimeligt set ud fra en mere langsigtet samfundsøkonomisk betragtning. Den kender kun én målestok: hvad er billigst og mest profitabelt for vores produktion nu. Og selvom denne synsvinkel er ved at blive en meget kostbar affære for os allesammen, er det spørgsmålet, om det overhovedet lader sig gøre at gribe tilstrækkelig grundigt ind imod den politisk, så længe samfundet er kapitalistisk i sin opbygning.

De uhyrligheder, der springer i øjnene, når man ser på vores samfund, er som sagt ikke særlige danske specialiteter. Vi genfinder dem i alle andre lande, vi har samarbejde med, ofte i langt værre udgave. Det skyldes naturligvis ikke kun, at de er fælles med os om at have båret sig dumt ad - men også, og især, at vi alle har del i et større system. Ved at betragte det, får man imidlertid øje på nogle problemer, som ikke uden videre er mærkbare for danskere, men som vores samfund ikke destomindre er medansvarlig for - og som kan få katastrofale følger også for os, hvis der ikke snart gøres noget ved dem.

5. Oprustningen.

Foruden den økologiske krise (ressourceknaphed og forurening) og den økonomiske krise (med arbejdsløshed) den politiske krise (med afmagtsfølelse, stigende vold og kynisme, indgreb i de demokratiske frihedsrettigheder osv.) der hver især er alvorlige nok til at true vores kulturer, er der to andre, der må fremhæves: oprustningen og u-landsproblematikken.

Traditionelt kaldes våben- og militærudgifter for forsvarsudgifter. Hvis det kun var forsvar vore våben kunne benyttes til, ville vor klode være fabelagtig velbeskyttet. Men aldrig har den været så truet som nu. Der er våben nok til at udslette os allesammen mange gange (alt hvad der ligger ud over én er forsåvidt uinteressant), men ikke destomindre bruges 40% af alle forskningsudgifter til våbenudvikling og et endnu mere vanvittigt tal til produktion og øvrige militærudgifter. I en verden præget af hastigt voksende mangel-problemer forekommer dette i sig selv forrykt. Hvortil kommer den øgede trussel om krig. Dette er forbryderisk, men forsvars alligevel af såkaldte ansvarlige politikere. Da våbenindustrien f.eks. giver beskæftigelse, anses dette i sig selv for en legitimering af denne industri, hvilket igen siger noget om kapitalismens evne til at opløse alle moralske forskelle. Et eksempel på det samme, men af en anden art, er udviklingen af neutronbomben, våbnet, der skåner alle døde ting og kun ødelægger liv. Endelig fortjener den ofte gentagne påstand om, at man opruster for at sikre freden, at nævnes for at understrege hykleriet omkring militæret.

Men der er sket det, at enten har folk vænnet sig til at leve med truslen om en storkrig eller også er angsten for den blevet så stærk, at man har været nødt til at fortrænge sin angst og dermed sin viden. I hvert fald er protesterne over det, der sker, nærmest forstummet siden begyndelsen af tredserne. Dette gør naturligvis ikke faren mindre.

6. U-landene - de store tabere under kapitalismen.

Industrilandenenes materielle velstand bygger på århundreders udplyndring af verdens befolkningsflertal. De store kapitalopkoblinger, der muliggjorde det industrielle gennembrud i Vesteuropa, skaffedes til veje gennem udplyndring af befolkningerne i Asien, Afrika og Amerika. Hel eller delvis udryddelse, slavehandel og slavearbejde var vigtige forudsætninger for udplyndringen, der f.eks. kostede store dele af Afrikas befolkning livet.

Senere erobrede eller afhængiggjorde de imperialistiske lande i Vesteuropa og USA så godt som hele resten af verden, udnyttede u-landene som råstofleverandører og aftagere af de i i-landene producerede færdigvarer. Lokalt håndværk og begyndende industri blev udkonkurreret, landbruget ødelagt af ensidige kulturer beregnet på at levere produkter til i-landene. Den økologiske ligevægt blev mere og mere truet af den ensidige produktion, landenes afhængighed pressede dem ud i.

Efter at u-landene efterhånden politisk har frigjort sig fra de imperialistiske lande, er den økonomiske afhængighed fortsat. U-landene fastholdes i et afhængighedsforhold, der sikrer deres rolle som råstofleverandører og hjemsteder for den mest forurenende og miljø-ødelæggende produktion. Samtidig har kapitalismens ødelæggelse af de lokale produktionsformer og kultur skabt enorme problemer.

En meget stor del af verdens befolkning lever på eller under sultegrænsen. Gennemsnitslevealderen er lav. Enorme menneskemasser på eksistensminimum klumpes sammen i u-landenes millionbyer. Klima og økologisk ligevægt trues af bl.a. træfældning, vandforbrug og forurening. Miljøet ødelægges i store dele af verden, samtidig med at ressourcerne udpines til fordel for et forbrug, der i i-landene har bragt befolkningsflertallet i en

kunstig afhængighedssituation af en bestandig akcellereret strøm af korttids-, smid-væk-, mode-, spild- og luksusprodukter.

De traditionelle påstande omkring den vestlige verdens materielle vækst og forholdet til u-landene går på, at man ikke må standse væksten før den også er kommet u-landene til gode. Argumentet opretholdes med lige stor styrke, skønt al erfaring viser, at det snarere er på de fattiges bekostning end til deres gavn, at de riges rigdom øges. Kapitalismens kyniske moral tilsløres med letgennemskuelig idealisme. Skønt de fleste kan gennemskue det, kvier man sig alligevel ved at foretage en grundig afsløring, da resultatet af et omfattende klarsyn på dette område er lige så forfærdende som på det militære område.

Iøvrigt er faren for at u-landenes problemer skal give anledning til en verdenskonflikt meget nærliggende. Interessesætningen mellem de industrialiserede landes behov for deres råstoffer og deres kamp for at overleve tilspidses mere og mere - og de korrupte eller militære regimer, der hersker mange steder, ofte med støtte vestfra, borger i hvert fald ikke for nogen stabilitet, rent bortset fra hvad de afstedkommer af menneskelige rædsler.

7. De afgørende valg i fremtiden.

På trods af alle de sygdomstegn, der her er fremhævet, er det danske samfund ikke kun ødelæggende. Som nævnt er den store velstandsstigning naturligvis et langt stykke et gode, ligeledes har lønarbejdsklassen tilkæmpet sig rettigheder og indflydelse som nok er truet i dag, men immervæk stadig er af stor betydning. Mange steder kan ses en voksende folkelig vilje til selvbestemmelse der går op imod statsmagtens voksende byråkrati og umyndiggørelse. Det ville også være forkert at sige, at bevidstheden om den økologiske krise, om u-landenes problemer, og om andre centrale politiske emner ingen rolle spiller i dagens Danmark.

Alle disse positive sider kan dog ikke skjule, at det danske samfund er et kapitalistisk klassesamfund med alt hvad deraf følger af menneskelig og materiel udpining. Og vi må gøre os klart, at de næste mange år vil stille os overfor en række opgaver, hvor man enten må vælge nye og revolutionære veje eller se en udvikling i møde, der bliver en grusom karikatur af det samfund vi har nu.

Folk, der vil gå nye og revolutionære veje kaldes ofte uto-pister, hvormed der antydes, at de er urealistiske fantasier, hvis de tror, der skal komme noget godt og menneskeverdigt ud af det. Spørgsmålet er imidlertid hvem der er urealistiske fantasier. Er det ikke snarere dem, der foregøgler sig selv at den herskende samfundsform kan fortsætte. På hvilke vilkår vil det nemlig ske? Mere, rigere, hurtigere - det bliver løsenet. Nok indrømmer man, at problemerne er der, men bilder sig ind, at de kan løses på de eksisterende betingelser: Slipper energien op, bygger vi flere atomkraftværker og går i øvrigt over til formeringsreaktorer, til plutonium-økonomien. Kniber det med de naturlige ressourcer, får vi syntetiske. Vokser forureningen, må vi have mere vækst og højere skatter for at klare forureningsbekæmpelsen. Og bliver folk desperate, må vi have mere behandling og -især - mere politi med bedre kontrol og færre friheder for borgerne. Endelig kan dette samfund, hvor mennesker

og natur skal tilpasses produktion og kapital, se frem til de muligheder, som den nyeste genetiske forsknings resultater åbner for: indgreb i den menneskelige arvemasse, så den perfekt tilpassede mennesketype kan frembringes. Og sådan er "Det bedste af alle samfund" på vej til at være et samfund på vild flugt fremad.

Er det så mere utopisk at indse nødvendigheden af at gribe ind, forandre, revolutionere og - med støtte i alt det positive, der jo også er i dette samfund - at søge at gøre tanker til virkelighed.

Østerbro

Ændring af afsnit 1.3. Internationale uligheder og problemer:

Forslag nr. 18.

1.3. Den internationale udvikling.

Monopolkapitalismens udvikling er baggrunden for det imperialistiske system, som hersker i dag, og er årsag til ulighederne mellem industrilandene og udviklingslandene. Det imperialistiske system indebærer en økonomisk udbytning af u-landene gennem en ulige international arbejdsdeling styret af handelskoncerner og multinationale selskaber. Og det fungerer som garant for en kapitalistisk samfundsudvikling i u-landene blandt andet gennem en direkte støtte til reaktionære militærdiktaturer i visse lande.

Vesteuropa er en del af dette system. På den ene side blev Vesteuropa efter 2. verdenskrig politisk og økonomisk dybt afhængig af USA gennem NATO, det internationale valutasystem og store direkte amerikanske investeringer. På den anden side har Vesteuropa forsøgt at udvikle en selvstændig magt - både overfor USA og overfor u-landene, hvor man har kunnet bygge på en gammel imperialistisk og kolonialistisk tradition.

Vesteuropas bestræbelser udtrykkes i første række gennem dannelse af EF sidst i 50-erne, som til dels var båret af et ønske om at styrke Vesteuropa overfor USA, og som samtidig ved markedsliberaliseringen gav de amerikanske multinationale selskaber yderligere ekspansionsmuligheder.

På trods af forsøg på afspænding og nedrustning er forholdet mellem det imperialistiske system og den socialistiske blok, forholdet mellem USA og Sovjetunionen, stadig meget ustabilt. Truslen om en altødelæggende atomkrig er stadig helt reel.

Det verdenskaptalistiske system er imidlertid blevet væsentligt svækket gennem to store brud:

Det ene er kommet fra de lande som har forladt det privatkapitalistiske system ved at gennemføre sociale revolutioner. Det må pointeres, at bevægelsen frem mod socialismen i disse forskellige lande ikke er entydig, og ofte foregår på baggrund af sociale og kulturelle forhold, som er vidt forskellige fra vore. Centralistiske og udemokratiske træk er således stadig et stort problem. Den videre udvikling i retning af et socialistisk demokrati i disse lande vil afhænge af to ting. Dels om der er demokratiske kræfter og bevægelser indenfor de pågældende lande, som kan styrke den demokratiske udvikling, og dels om det imperialistiske systems konstante pres mod disse lande svækkes.

Det andet store opgør med imperialismen sker i den tredje verden. Der er lande, som søger at gennemføre en ændring af samfundet i socialistisk retning, mens andre lande fremmer en kapitalistisk udvikling ud af feudale og andre førkapitalistiske tilstande. Udviklingen er baseret på et brud med den politiske dominans fra tidligere kolonistater og på en styrkelse af nationale økonomiske interesser. Forudsætningen for at udviklingen kan tage en socialistisk retning er en svækkelse af det imperialistiske system, og en international solidaritet med de socialistiske kræfter i disse lande.

Jens Kragh, Pelle Voigt, Arly Eskildsen, Jørn Jespersen, Søren Keldorff, Lars Meyer og Kennie Katborg.

Side 9, linie 1 til side 10, linie 34 udgår, i stedet indsættes:

Forslag nr. 47.

Klasserne i Danmark.

I det kapitalistiske samfund er de væsentligste modsætninger klassemodsatningerne, der udspringer af produktionsforholdene. Som en konsekvens af disse modsætninger foregår der i samfundet en konstant klassekamp, dvs. en kamp om den økonomiske, politiske og ideologiske magt i samfundet. Klassekampen er den væsentligste drivkraft i kampen for socialismen.

Under de kapitalistiske produktionsforhold findes to hovedklasser, der står i et uløseligt modsætningsforhold til hinanden, borgerskabet og arbejderklassen. I det moderne, senkapitalistiske samfund findes endvidere stadig større grupper af nye lønarbejdere samt et småborgerskab.

Borgerskabet.

Borgerskabet, som er samfundets herskende klasse eksisterer i kraft af sin udbytning af arbejderklassen. Borgerskabets interesse er bevarelse af det kapitalistiske samfund og forbedring af profitøkonomiens vilkår.

Borgerskabet består først og fremmest af de direkte kapitalejere, der i kraft af kapital kan tilegne sig profit. Derudover består borgerskabet af dem, der i kraft af det kapitalistiske samfund indtager en stilling, der gør, at de har en klar interesse i at bevare det kapitalistiske system. Indenfor det private erhvervsliv består borgerskabet af direktører og arbejdsledere på højere niveau, og indenfor staten af ledende administrativt personale samt ledere indenfor militær og politi.

Trods borgerskabets fællesinteresse eksisterer der underordnede modsætningsforhold mellem dele af borgerskabet, der ytrer sig i forhold til de økonomiske, politiske og ideologiske krav borgerskabet rejser i og udenfor folketinget. Blandt disse modsætninger kan nævnes modsætningerne mellem monopoliseret/ikke-monopoliseret kapital, mellem eksport-/hjemmemarkedskapital, mellem industri-/landbrugskapital osv.

Arbejderklassen.

Arbejderklassen er den klasse, der står i det mest direkte modsætningsforhold til borgerskabet. Gennem den økonomiske og sociale undertrykkelse i det kapitalistiske samfund har arbejderklassen en umiddelbar interesse i afskaffelse af lønarbejdet og indførelse af et demokratisk, socialistisk samfund.

Arbejderklassen, som er den antalmæssigt største klasse i samfundet, består først og fremmest af dem, der direkte producerer merværdi for kapitalen. Derudover består arbejderklassen af manuelt arbejdende, der har lignende arbejdsvilkår som de merværdi-producerende; ensformigt arbejde, udsat for opsyn, kort uddannelse osv. Arbejderklassen består bl.a. af folk, der arbejder indenfor følgende områder: industri, transport, bygge- og anlægsvirksomhed samt handel og kontor.

Arbejderklassen består af de erhvervsgrupper, der i hovedsagen er organiseret under LO-området.

Trods arbejderklassens fællesinteresse gør der sig en række strukturelt betingede modsætninger gældende indenfor klassen. Disse sekundære modsætninger udspringer af forskelle i faglig uddannelse, ansættelsesforhold, lønforhold osv.

De nye lønarbejdergrupper.

Siden 2. verdenskrig er der sket en kraftig vækst af lønarbejdergrupper udenfor arbejderklassen. Disse gruppers vækst er sket i forbindelse med udviklingen af "velfærdsstaten". De nye lønarbejdergrupper er nemlig hovedsageligt offentligt ansatte, der er sat til at administrere og føre de sociale reformer ud i livet, som arbejderklassen har tilkæmpet sig under klassesamarbejdets vilkår. De er dermed ikke i samme direkte modsætningsforhold til borgerskabet, som arbejderklassen. De nye lønarbejdergrupper består dels af lønarbejdere indenfor social-, sundheds- og undervisningsområdet og dels af lønarbejdere indenfor planlægning og administration samt militær og politi.

Den kapitalistiske krise har haft alvorlige konsekvenser for lønarbejderne indenfor social-, sundheds- og undervisningsområdet. Disse gruppers faglige rettigheder er blevet svækket, og de har været udsat for stadig dårligere lønforhold samt afskedigelser. Samtidig er kvaliteten af deres arbejde blevet afgørende forringet gennem opnormeringer på institutionerne, økonomiske besparelser osv. Disse samfundsmæssige årsager er helt afgørende for, at der blandt disse lønarbejdere er foregået en forholdsvis hurtig og effektiv organisering, samt at de, hvad faglig aktivitet angår, nærmer sig den traditionelle arbejderklasse. Udover de faglige forringelser har kapitalismens manglende demokrati, forurening, kvindeundertrykkelse osv. for disse lønarbejdere medført en øget antikapitalistisk bevidsthed.

De nye lønarbejdergrupper har i krisetider en tendens til at dele sig og knytte sig til borgerskabet eller arbejderklassen i klassekampen. Det betyder, at arbejderklassen har mulighed for at vinde store dele af de nye lønarbejdere alt afhængig af den konkrete klassekamp-situation og den alliancepolitik, der fremlægges.

Småborgerskabet.

Småborgerskabet kan som klasse karakteriseres ved, at det består af folk, der producerer varer eller tjenesteydelser direkte for et marked, men som hverken producerer merværdi eller tilegner sig profit. Derudover består småborgerskabet af selvstændige med få ansatte. Disse adskiller sig fra borgerskabet ved, at deres produktive indsats er nødvendig i virksomheden. Småborgerskabets fællesinteresse er bevarelse af den private ejendomsret og genskabelse af den frie konkurrence. Klassen er dermed ikke nogen umiddelbar alliancepartner i kampen for et socialistisk samfund.

Småborgerskabet består af de traditionelle selvstændige: landmænd, fiskere og detailhandlere. Dertil kommer det mere moderne småborgerskab i liberale erhverv: læger, advokater, ejendomsmæglere m.m.

Småborgerskabet er på grund af sin placering i den samfunds-

mæssige produktion en klasse med tvetydige opfattelser: I forhold til borgerskabet har man en klar sammenfaldende interesse i at bevare den private ejendomsret, medens man omvendt står i et modsætningsforhold til borgerskabet vedrørende konkurrencen, der truer med at udslette småborgerskabet. I forhold til dele af arbejderklassen har man i visse tilfælde en fællesinteresse i at bevare sit fag, der trues af stordrift og automatisering, medens man står i et afgørende modsætningsforhold til arbejderklassen vedrørende den private ejendomsret, lønningernes højde m.m. Det sidste gør sig naturligvis især gældende for den del af småborgerskabet, der har ansatte under sig.

Østerbro.

Ændring til: "Klasserne i Danmark" (1.6. side 9)

Forslag nr. 48.

1.6. "Klasserne i Danmark".

Klassemodsætningen er den grundlæggende modsætning i det kapitalistiske system. Skellet mellem kapitalistklassen, der besidder og disponerer over produktionsmidlerne, og arbejderklassen, der ikke har denne ret, kan kun løses ved overgang til fælleseje af produktionsmidlerne. Derfor er klassekampen den vigtigste politiske faktor i kampen for et socialistisk Danmark.

Kapitalistklassen omfatter ejerne af produktionsmidlerne og dem der repræsenterer ejerne og deres interesser.

Arbejderklassen omfatter alle der deltager i produktionsprocessen uden selv at eje, eller repræsenterer ejeren af produktionsmidlet, herunder også funktionærer og tjenestemænd, der har samme status.

De stænder der omfatter småborgerskabet: bønder, småhandlende, håndværkere og andre selverhvervende, der under manufakturen i sidste århundrede og konkurrencekapitalismen i dette århundrede udgjorde en betydelig politisk faktor, er indskrænket i takt med den industrielle og samfundsmæssige monopolisering, og udgør idag kun en mindre del af samfundet.

I takt med den kapitalistiske monopolisering og den tekniske udvikling er det oprindelige industriproletariat blevet en stadig mindre del af arbejderklassen, medens arbejdere i service- og administrationssektoren, såvel i det offentlige som private, udgør en stadig stigende del af klassen. Selvom den offentlig ansatte del af arbejderklassen ikke direkte udbyttes ved at den skabte merværdi tilegnes af kapitalister, giver deres modsætningsforhold til den kapitalistiske stat, der fungerer overfor sine ansatte som enhver privat kapitalist, et naturligt tilhør til arbejderklassen.

Under denne udvikling er de direkte ejere indenfor kapitalistklassen blevet betydeligt færre medens deres repræsentanter nu udgør den største del af denne klasse.

Peter Mygind, Ole Borgå, Leif Hermann, Skive pf.

Afsnittet side 9 udgår og erstattes af nedenstående:

Forslag nr. 49.

1.6. "klasserne i Danmark".

Samfundsudviklingen er historisk karakteriseret ved nogle grundlæggende modsigelser, der har deres udspring i økonomiske forhold. Den afgørende skillelinie går mellem de, der har ejendomsret til produktionsmidlerne og de, der ikke har. Herudfra udvikler klasseopdelingen sig. Den antager forskellige former til forskellige tider. Således fandtes i Danmark i perioden fra 1733 til 1788 (stavnsbåndet) godsejere, jordejende bønder, jordløse bønder, håndværkere og byernes overklasse af handlende og embedsmænd. Hovedmodsætningerne i denne periode gik mellem godsejerklassen og de stavnsbundne fastere. Disse klasser består ikke længere i de samme former, men modsætningerne er de samme og væsentligt forstærket. Denne konstatering er vigtig for at afdække, hvor de uforligelige modsætninger går og mellem hvilke klasser, der eksisterer tilsyneladende og ideologisk betingede modsætninger.

Udviklingen i Danmark siden afslutningen af den 2. verdenskrig har været karakteriseret af en ændring i klassemønstret. Således er småborgerskabet (landbrugere, selvstændige småhandlende og håndværkere) stærkt formindsket. Videre er der sket en bureaukratisering af kapitalistklassen i takt med den tiltagende monopolisering af erhvervslivet. Endelig er statens funktioner på uddannelses-, social- og sundhedsområdet vokset voldsomt med en deraf følgende opslugning af arbejdskraft fra småborgerskab og arbejderklasse. Herved er der skabt en meget stor gruppe offentligt ansatte lønarbejdere, hvis interesser objektivt set er de samme som andre lønarbejders, da de på samme måde er tvunget til at sælge deres arbejdskraft. Jævnside med denne udvikling er antallet af lønarbejdere, der er beskæftiget med egentlig vareproduktion, gået stærkt tilbage.

Statens opgaver på uddannelses-, social- og sundhedsområdet samt på en række reguleringsområder som miljø- og planlægning virker slørende med hensyn til klassemodsætningerne, da statsopgaverne forstås som neutrale og på grundlag af en påstand om lighed i styrkeforholdet mellem klasserne.

Sideløbende med væksten i den offentlige sektor, er det blevet sværere og sværere at udpege en egentlig kapitalistklasse. Kapitalens ejerforhold er i hidtil ukendt omfang blevet anonymiseret gennem fondsdannelser, anpartsselskaber og andre selskabsformer. Kapitalens synlige personer er blevet funktionærer, der i kraft af position og bevidsthed identificerer sig med kapitalinteresserne. Disse funktionærer udfører en indsats, der reelt ikke er meget forskellig fra topembedsmændene i den offentlige sektor.

Trods denne udvikling i klasseopbygningen i Danmark er de grundlæggende og uforligelige modsætninger de samme. Vilkårene for klassekampen har ændret sig, men opgaven må stadig bestå i en påvisning af de reelle modsætningsforhold og en fjernelse af de modsigelser, der er ideologisk betinget.

Bundgård m.fl.

Side 15 som nyt afsnit.

Forslag nr. 109.

De materielle ressourcer .

Kapitalismens relative succes har muliggjort en enorm udvikling i materiel levestandard og forbrugsmuligheder i de industrialiserede lande. Men kapitalismen har samtidig nødvendiggjort en sådan udvikling. Kapitalakkumulation, dvs. samling af kapital i færre og større enheder, er betingelsen for kapitalismens overlevelse som økonomisk og samfundsmæssigt system. Denne kapitalophobning opnås gennem produktion og omsætning af varer.

Produktionen og omsætningen af varer må, for at systemet kan overleve, ske i stadig stigende tempo. Derfor søger man gennem produktionen ikke blot at tilfredsstille folks grundlæggende behov, men søger tillige hele tiden at skabe nye behov. Gennem produktion af varer med indbygget slitage (biler, legetøj) og gennem opreklamerede modeskift (tøj, hårde hvidevarer, indbo) påtvinges befolkningen en køb-forbrug-kassérmentalitet.

Til produktionen kræves råstoffer. Og jo flere varer den enkelte lokkes til at købe, jo flere ressourcer forbruges der. Genindvinding og genbrug af ressourcerne er i kapitalistisk forstand oftest urentabel.

En væsentlig del af den teknologiske udvikling i de kapitalistiske industrisamfund sker med henblik på at kunne opretholde og udvide en sådan overflødig produktion. Men en endnu større del af den teknologiske udvikling finder sted på det militære område med henblik på ødelæggelse af både menneskeliv og natur. Der er idag et så omfattende potentiel, at yderligere udvikling synes overflødig. Men de våbenproducerende lande har opbygget en så stor våbenindustri, at deres økonomi er delvist afhængig af denne produktion.

Det betyder, at disse lande ser deres interesse i at opretholde en verden med politiske spændinger. Våbenproduktionen lægger beslag på kolossale materielle og menneskelige ressourcer, og hele denne teknologiske udvikling tjener unyttige og oftest skadelige formål.

Det kapitalistiske samfundssystem indebærer også voksende forurening og ressourcespild, som truer vores velfærd og kommende generationers eksistensmuligheder. Men i den nuværende situation kan man ikke forvente, at erhvervslivet tager nogen form for hensyn til energi- og ressourceknapheden. Disse hensyn til menneskehedens muligheder for at overleve på længere sigt vedrører ikke de enkelte virksomheders mulighed for at overleve på kort sigt - snarere tværtimod. Tilsvarende forholdet det sig med forureningen af det ydre miljø - forureningen af vor jord, luft og vandområder. Jo mindre udgifter den enkelte virksomhed har til forureningsbegrænsende foranstaltninger, jo større er virksomhedens mulighed for at øge overskuddet, for at ekspandere eller for at overleve.

Det er ikke muligt at hente megen inspiration i østlandene til en alternativ teknologisk udvikling. Der er nok en

tendens til, at forbrugsvarer produceres med større holdbarhed end hos os. Men Warszawapagt-landene er karakteriseret ved en kraftig satsning på den militære produktion, ved lav produktivitet, ofte dårligt arbejdsmiljø og ret stor forurening. Den lave arbejdsproduktivitet kritiseres ofte fra vestlig side, men har dog den fordel, at færre udstødes fra arbejdsmarkedet som ubrugelige.

Buldgård m.fl.

Side 15 som nyt afsnit.

Forslag nr. 110.

1.3 De menneskelige ressourcer.

Kendetegnende for den teknologiske udvikling siden den industrielle revolution har været en stadig voksende erstatning af menneskelig arbejdskraft med maskiner. Det ses inden for landbruget, hvor produktionen pr. arealenhed er steget, selv om arbejdsstyrken er gået kraftigt ned. Det skyldes landbrugsmaskiner, kunstgødning, bekæmpelsesmidler og industrialiseret opfødning af eksempelvis kyllinger og svin.

I fiskeriet er fangstmetoderne blevet så effektive, at grænsen for, hvad der kan fanges, nu sættes af naturen. Inden for bygge- og anlægssektoren har industrialiseret produktion samt jordbearbejdnings- og jordflytningsmaskiner reduceret behovet for arbejdskraft. Bogtryk og avissætning mv. har gennemgået en udvikling som på samme tid nedsætter behovet for arbejdskraft og fører til arbejdsprocesser, som kan udføres af folk med en kortere uddannelse. Inden for HK-området har brugen af kontormaskiner og edb reduceret behovet for arbejdskraft på en lang række felter. En proces som langt fra er ved vejs ende, men vil fortsætte med stigende hast.

Der er, som nævnt, ingen tvivl om, at den teknologiske udvikling har muliggjort en høj materiel levestandard for befolkningen i de industrialiserede lande. Udviklingen har desuden afskaffet mange hårde, farlige og ensformige jobs.

Men teknologien udvikles ikke med det primære formål at forbedre folks levevilkår. Og ulemperne, som udviklingen har bragt med sig, erkendes da også i stadig stigende omfang. Og så på det menneskelige område har vi betalt en høj pris for de opnåede goder. Dertil kommer, at omkostningerne ved fremstilling af billige masseprodukter i større og større omfang vøltes over på samfundet.

En af de let målelige menneskelige konsekvenser af udviklingen er arbejdsløsheden. Arbejdsløshed indebærer, udover en dårligere økonomi, meget store personlige problemer. Dertil kommer, at den faglige kamp for bedre arbejds- og levevilkår svækkes på grund af frygten for arbejdsløshed. Denne frygt betyder, at arbejdstempoet sættes yderligere i vejret - en skrue uden ende.

Udviklingen har også medført en øget specialisering af arbejdsprocesserne. Tempoet, det monotone arbejde og det manglende overblik over produktionsprocessen gør mennesket stresset og fremmedgjort. Arbejderne ophober umærkeligt gennem årene skadevirkningerne af det psykiske pres, tempo, støj, støv, træk, kemiske stoffer osv. Virkningerne heraf betyder, at mange skubbes ud fra arbejdspladserne på et alt for tidligt tidspunkt.

Men befolkningen rammes ikke blot på arbejdspladserne. Støj samt forurening af luft, vand og fødevarer er en del af prisen for vor velfærd. Hertil kommer de direkte økonomiske udgifter, befolkningen som skatteborgere må betale til behandling af stressede, psykisk fremmedgjorte, ulykkes- og syg-

domsramte mennesker. Befolkningen må betale for opbevaringen af de ødelagte og de stadig flere overflødige, der ikke har tilstrækkelige fysiske, psykiske og uddannelsesmæssige kvalifikationer til at klare sig i konkurrencen om de færre og færre jobs, der bliver tilbage, når virksomhederne har rationaliseret og automatiseret produktionen.

Endelig betyder produktionsformen, at det oftest kan betale sig for virksomhederne at producere i store enheder og sende varerne over store afstande. Men i virksomhedernes beregninger tages ikke hensyn til samfundets omkostninger til byudvikling, vejanlæg og ødelæggelse af landbrugsjord. Det privatøkonomiske regnestykke falder derfor næsten altid ud til fordel for de store enheder og centraliseringen.

Det offentlige har i de senere år været behersket af samme markeds kræfter og anvender de samme privatøkonomiske beregninger. Det fine hospitalsudstyr skal kunne betale sig - derfor store enheder. Tilsvarende gælder for skoler, el-værker, postvæsen, jernbanerne, ønsket om A-kraftværker osv. Systematisk er den offentlige service forringet i småsamfund. Det "kunne ikke betale sig".

Diskussionerne omkring regionsplaner har vist at befolkningen på trods af umiddelbart større udgifter f.eks. til udbygning af kollektiv trafik, har et vægtigt ønske om mere decentraliserede samfund. Bevarelse af de små skoler, små sygehuse, det lokale posthus og de lokale handlende osv. Disse begyndende befolkningskrav har imidlertid ikke hidtil haft nævneværdig indvirkning på det offentliges beslutninger.

SF. Næstved.

Hele afsnittet om mål (side 18-22) foreslås erstattet af følgende:

Forslag nr. 117.

Målet: Det socialistiske samfund.

Vort mål er at skabe et socialistisk samfund. Det betyder et samfund, hvor produktionsmidlerne ejes af folket og hvor der eksisterer fuldt udbyggede demokratiske rettigheder. Samfundet er baseret på små selvstyrende enheder. I et sådant samfund eksisterer der ikke længere modsætninger mellem klasser. Mænd og kvinder er ligestillede, og mindretalsgrupper tilgodeses i de politiske beslutninger. Det socialistiske samfunds udenrigspolitik er baseret på solidaritet med de undertrykte og fattige befolkningsgrupper. Det socialistiske samfund vil føre en krigsforebyggende udenrigspolitik og kæmpe mod imperialismen.

Den socialistiske samfundsmodel:

Det er selvfølgelig umuligt at tegne et nøjagtigt billede af det kommende socialistiske samfund, men skal befolkningen blive interesseret i den socialistiske kamp, er det vigtigt, at Socialistisk Folkeparti gør sig nogle tanker om, hvad det egentlig er for et samfund, vi arbejder for. Derudover er det vigtigt allerede nu at diskutere det socialistiske samfunds indretning, for at undgå de fejltagelser, der kan være nærliggende.

Hovedprincippet i det socialistiske samfund er det direkte folkestyre i form af et gennemført nærdemokrati. Produktion, handel og pengepolitik vil være styret af en gennemført planlægning modsat det kapitalistiske samfund, hvor samfundsmæssig planlægning begrænses af erhvervslivets frie konkurrence. Planlægningen i det socialistiske samfund foregår på to niveauer: i decentrale råd og i et landsdækkende parlament. I det socialistiske samfund er de decentrale råd de afgørende beslutningsinstanser både i økonomiske og politiske spørgsmål. De økonomiske og politiske principbeslutninger, der tages i rådene, koordineres af det landsdækkende parlament for at sikre økonomisk og social lighed i alle områder af landet. Parlamentet afstikker nogle planøkonomiske og politiske rammer på grundlag af rådernes principbeslutninger. Derefter foretages den økonomiske og sociale planlægning decentralt, d.v.s. i arbejdsplads-råd, beboerråd, bydelsråd, regionsråd, der alle træffer beslutninger på fællesmøder. Parlamentet administrerer den krigsforebyggende udenrigspolitik og den aktive solidariske u-landspolitik. Rådernes medlemmer vælges for en begrænset periode, og for at sikre overensstemmelse mellem interesserne i de decentrale råd og i det landsdækkende parlament, vælges parlamentets medlemmer af rådene. Derfor vil parlamentsmedlemmerne ikke kunne optræde som politikere i den forstand, man kender det fra det borgerlige demokrati. De rådsvalgte parlamentsmedlemmer har tilbagemeldingspligt til dem, som har valgt dem.

I det socialistiske samfund ejes samfundets produktionsmidler af de ansatte, og i arbejdsplads-rådene tager de ansatte beslutning om de økonomiske og politiske principper, der skal danne grundlag for hele samfundets planøkonomi. Disse beslutninger sendes til parlamentet, der koordinerer forslagene fra alle arbejdsplads-rådene og udarbejder en rammeplan, der sendes tilbage til arbejdsplads-rådene. Derefter planlægger de ansatte i arbejdsplads-rådene hvad der skal produceres, hvordan arbejdet skal fordeles, hvordan varerne skal afsættes og hvordan indtægterne skal fordeles. Virksomhederne er økonomisk solidariske med hinanden gennem en fælles fond.

Størstedelen af indtægterne fra vareproduktionen vil blive anvendt til gavn for samfundet som helhed i form af sociale ordninger, uddannelse, kultur, kollektiv trafik og kollektiv energiforsyning.

De ansatte i vareproduktionen og i service-sektoren får til personligt forbrug en borgerløn, der er ens for alt arbejde. De mennesker i samfundet, der ikke er ansatte, sikres en tilsvarende borgerløn. Ingen enkelte personer eller familier kan eje formue i det socialistiske samfund. De økonomiske midler, der stilles til rådighed for det fælles samfundsliv, forvaltes af arbejdsplads-rådene inden for de sociale, uddannelsesmæssige og kulturelle institutioner samt institutionerne for trafik og energiforsyning i samarbejde med regionsråd, bydelsråd, beboerråd og forbrugerråd.

I det socialistiske samfund vil det være nødvendigt at hele befolkningen er trænet i den nærdemokratiske arbejdsform, så at det er en selvfølge for det store flertal af befolkningen at være aktiv i sit arbejdsplads-råd, sit beboerråd osv. Denne arbejdsform indøves i praksis fra den tidlige barnealder og op gennem uddannelsessystemet. For den erhvervsaktive del af befolkningen vil arbejdstiden have en længde, som gør det muligt at deltage aktivt i såvel arbejdspladsens som samfundets styring. Arbejdstiden vil være kortere end i det nuværende kapitalistiske samfund. Anvendelse af det moderne industrisamfunds teknologi vil sikre at der produceres tilstrækkeligt til at opretholde en god levestandard for hele befolkningen. Teknologianvendelsen vil bygge på en teknologi-vurdering, som sætter hensynet til miljø og ressourcer højt.

På grund af den kortere arbejdstid og hele befolkningens opdragelse til et aktivt liv på arbejdspladsen og i samfundet, vil det enkelte menneskes liv være væsentlig anderledes end i det kapitalistiske samfund. Profit og overforbrug som i det kapitalistiske samfund vil ikke eksistere. Familien vil sikkert fortsat eksistere i det socialistiske samfund, men ændringerne i arbejdets organisering og i samfundets beslutningsprocesser vil gøre det muligt for familien at blive mindre isoleret end det er tilfældet i det kapitalistiske samfund. Hertil bidrager også den ændring i beboelsesmønstret, som den nærdemokratiske beslutningsproces kan medføre. Der vil også lettere kunne skabes rammer for kollektive boformer eller andre familiemønstre end den snævre kernefamilie, som er normen i det kapitalistiske samfund. Det private liv og samfundslivet vil ikke være adskilte områder af tilværelsen således som det er tilfældet i det kapitalistiske samfund. Den

ændrede arbejdsform, den ændrede opdragelse og de mere solidariske og kollektive normer vil få tilværelsesområderne til at hænge sammen.

Det kapitalistiske samfunds klasseskel vil ikke eksistere, først og fremmest på grund af ændringen i ejendomsforholdene, men også på grund af den ensartede løn og den reelle medbestemmelse. Gennem opdragelse og uddannelse kommer alle til at beskæftige sig med både praktisk og teoretisk arbejde. Det sker uden at princippet om sammenhæng mellem teori og praksis slækker på de professionelle krav, der må stilles i et teknologisk højt udviklet industrisamfund. Mænd og kvinder vil være beskæftigede på samme arbejdsområder både i erhvervslivet og i hjemmet.

Da der i det socialistiske samfund ikke produceres for profit eller ophobning af forbrugsgoder, vil der ikke være grobund for den nedvurdering af de "uproduktive" aldersgrupper: børn og gamle, som finder sted i det kapitalistiske samfund. Opdragelse og pasning af børn og pleje af gamle og syge vil være et fælles familie- og samfundsanliggende men uden det skarpe skel mellem det offentlige og det private område, som er karakteristisk for det kapitalistiske samfund.

I forhold til det borgerlige demokrati vil det socialistiske samfund have udvidet de demokratiske rettigheder. De såkaldte borgerlige frihedsrettigheder: tanke-, tros- og ytringsfrihed vil være sikrede og udvidede, da de ikke længere indskrænkes af kapitalinteresser. Medierne: radio, TV og presse styres af medarbejderråd og forbrugerråd. Censur vil ikke være tilladt. Da ansættelser foretages af de nærdemokratiske råd, vil det være en af rådernes opgaver at forhindre at mennesker sorteres fra på grund af deres holdninger. Også retssystemet vil i det socialistiske samfund være underlagt en bred, folkelig kontrol.

Bundgård m.fl.

Side 22 linie 1 til side 23 linie 49 udgår og erstattes af:

Forslag nr. 154.

Dagligliv.

Det er nødvendigt at beskæftige sig konkret med, hvordan et socialistisk samfund, der sikrer menigmands reelle indflydelse og løser den moderne udviklings teknologiske og økologiske problemer, kan se ud. SF vil fortsætte debatten om, hvordan et sådant samfund konkret kan udformes.

Foreløbige tanker peger i retning af følgende:

Skitse til dansk model for socialistisk lavenergisamfund
Et socialistisk lavenergisamfund må være decentraliseret. Udviklingen af de større byer skal standses.

Produktion og bosætning på landet koncentrerer i andels-landsbyer med alsidigt landbrug og gartneri, håndværk og mindre, miljøvenlige industrier. Der skal være mulighed for, at alle kan skifte mellem forskellige former for såvel praktisk som teoretisk arbejde, og børnene skal i videst mulige omfang være med i og opleve de voksnes arbejds- og fritidsbeskæftigelse. Skoleundervisning i de mindre klasser skal også finde sted i landsbyen, der i størst muligt omfang skal være selvstyrende og selvforsynende.

Opvarmning sker ved en kombination af vedvarende energikilder: sol, vind, biogas, jordvarme om nødvendigt suppleret med halmfyr.

Elforsyningen klares i hovedsagen med én eller to lokale vindmøller. I spidsbelastningsperioder - og vindstille, såfremt opbevaringsproblemet ikke skulle være løst - kan byen kobles til det centrale ledningsnet.

Der anvendes de mest avancerede og økonomiske moderne arbejdsbesparende maskiner, men såvidt muligt sådanne der kan vedligeholdes og reparerer på stedet. Fællesanvendelsen gør det for landbrugsmaskinernes vedkommende muligt at klare sig med langt færre end der blev anvendt på enkeltbedrifter. Der skabes også samme mulighed for fritid og ferier som i storbyerne.

De mest avancerede husholdningsmaskiner anvendes, men her er rationaliseret ved, at de anvendes fælles eller deles mellem flere husholdninger. Mest er der nok sparet på bilparken. Hvor der før var mindst én bil for hver to voksne, kan man nu deles om én for hver ti. Reservedele fra de mange "nedlagte" slår i årtier til ved reparation af de kørende.

Kunstmøgning anvendes kun i ringe omfang, idet naturens egne produkter, herunder de menneskelige, anvendes. Insektgifte o.lign. søges undgået. Til den animalske produktion - der kun går til hjemmemarkedet, hvis kødforbrug i solidaritet med u-landene er nedskåret væsentligt - anvendes kun hjemmeavlet foder. Afgrøder koncentrerer om de mest proteinrige bælgfrugter og kornsorter og der sættes bevidst på overskud uden at føden skal gå den ressourcekrævende omvej over dyr.

Spredning af befolkningen

Arbejdsrytmen i en sådan andelslandsby er så fleksibel og kan tilpasses hver enkelts behov, at begreberne handicapet, revalidering, invalide- og folkepensionist er overflødige. Der er plads til alle, og alle kan yde så stor eller lille indsats som de magter, men samfundet er rigt nok til uanset indsats at dele forsørgelse og fornøjelser.

Der sattes bevidst på at sprede bosætningen ud over hele landet, således at befolkningsforøgelsen og overskuddet fra det efterhånden noget udtyndede Storkøbenhavn kan slå sig ned i de tidligere tyndt befolkede egne. For at sprede befolkningen specielt til egnene i Vest- og Midtjylland, hvor den dårlige eller meget kuperede landbrugsjord bedst kan undværes til bebyggelse, anvendes andelsby-modellen såvel på byer med hovedvægt på landbrug som hovedvægt på industri og på næsten rene industri-andelsbyer. Det væsentlige er nærheden mellem bopæl og arbejdsplads, selvforvaltningen og muligheden for fællesskab.

I øjeblikket findes den dårligste jord, den mindste regnmængde, det mest rekreative landskab, de bedste vandindvindingsmuligheder og de bedste veje i Vestjylland, Midtjylland, Sønderjylland, Himmerland og Djursland - mens omvendt den bedste landbrugsjord, den største regnmængde, de dårligste vandindvindingsmuligheder, det overbefolkede landskab og de overtrafikerede veje ligger dér, hvor de nuværende storbyer udvikler sig. Derfor er der både menneskelige og ressourcebesparelsesgrunde til, at en overordnet socialistisk planlægning bl.a. bør satse på en sådan decentraliseret udvikling.

Trafikmæssigt støttes denne udvikling ved kraftig udbygning af den lokale kollektive trafik. Fjernforbindelserne skal yde rimelig service, men skal ikke inspirere folk til overdrevet rejse- eller varetransport, der ofte er samfundsmæssig urentabel.

De eksisterende storbyer opdeles i mindre enheder med direkte indflydelse fra beboerne. Moderne data-teknik muliggør decentralisering også af mange avancerede arbejdspladser, så de kan underlægges det lokale fællesskab, og bopæl og arbejdsplads kan nærmes til hinanden. Byerne indrettes så man inspireres til i hovedsagen at anvende den veludbyggede kollektive trafik.

Bymiljøerne udformes så de fremmer fællesskab, særlig hvad angår boliger og indsats for børn og ældre.

Socialistisk rentabilitet

Økonomisk stræbes efter at Danmarks enkelte egne hviler mest muligt i sig selv. Administration, uddannelsesinstitutioner, sygehuse, faglært industri, serviceforanstaltninger af enhver art spredes så vidt muligt i mindre enheder. Tværgående i stedet for københavnsrettede jernbanelinier udbygges med tæt og hurtig trafik for at reducere bilismen, der dog ikke kan undværes udenfor storbyerne. Vidtgående selvstyre i amterne, der skal koordinere og - efter brede befolkningsdiskussioner - foretage overordnet planlægning for de lokale selvforvaltningsenheder.

Alle arbejdspladser, der anvender arbejdskraft udefra og/eller producerer for flere end de lokale beboere forvaltes i fællesskab af medarbejderne (virksomhedsrådet) og det folkevalgte amtsråd og/eller (i forhold til størrelse/marked m.v.) folketing.

Al planlægning og regelmæssige "folkediskussioner" (hvor TV bevidst anvendes til kommunikation i begge retninger specielt nedefra og op - bruges til fremme af og bevidsthed om "socialistisk rentabilitet" - d.v.s. menneskelig trivsel, helbred og ressourceøkonomi).

Derfor kommer afslappet arbejdstempo, sikkerhed på arbejdspladsen, effektiv afprøvning af nye stoffer osv. altid forud for enhver gammeldags rentabilitet.

At varer produceres for at kunne holde er under sådanne omstændigheder en selvfølge. Modelskift der ikke begrundes i kvalitetsforbedringer kan kun undtagelsesvis retfærdiggøres, når de ikke belaster knappe ressourcer og/eller fremmer forurening/miljøødelæggelse, men sætter kulør på tilværelsen!

En sådan holdning virkeliggøres ikke ved bureaukratiske kontrolforanstaltninger, men ved at omfattende folkediskussioner fremmer den enkelte borgers bevidsthed, indflydelse og årvågenhed.

Omfattende genbrug og vedligeholdelse reducerer behovet for import af råstoffer til et minimum. Derfor er der heller ikke behov for de store exportfremstød. Udenrigshandelen reduceres til de varer (f.eks. overskud af fødevarer), der er et reelt behov for andre steder, og som de ikke kan/har vanskelig ved at fremstille. Og omvendt. Når mindre vigtige varer eksporteres/importeres vurderes de f.eks. efter et pointsystem, der tager hensyn til samfundsmæssig rentabilitet (f.eks. slid på chauffør, vej i forhold til nytte for modtageren).

Marx' tese om det kommunistiske overflodssamfund, hvor "enhver yder efter evne og nyder efter behov" forudsætter pengenes afskaffelse. De produktionsmæssige forudsætninger for et sådant samfund er allerede til stede i de højtudviklede kapitalistiske samfund. Hvis spild afskaffes er der rigelig produktion til dækning af reelle behov.

Imod centralisering og specialisering

Derfor bør et socialistisk Danmark hurtigt aftrappe anvendelse af penge. I mellemtiden søges ethvert materielt og/eller uddannelsesmæssigt løn-incitament afskaffet. Ingen skal kunne erhverve mere ved akkord-pukleri eller højere uddannelse.

Indførelsen af et socialistisk lavenergiamfund behøver ikke at betyde tilbageskridt, når det indføres i et teknologisk højtudviklet samfund. Tværtimod: den teknologiske udvikling er først indenfor de sidste 10 år nået så vidt, at vi nu står overfor muligheden af et kvalitativt spring.

Indtil nu har en stadig stigende specialisering og centralisering været en nødvendig drivkraft, hvis den mest moderne teknologi skulle udnyttes.

I de multinationale selskabers epoke har kapitalismen kunnet udnytte den internationale arbejdsdeling til maksimal økonomisk (men ikke nødvendigvis samfundsmæssig/menneskelig) rentabilitet. Centralisering og polarisering metropol-satellit internationalt og nationalt har været resultatet.

I stedet for at benytte den moderne EDB-teknik til mere og mere indviklede og uoverskuelige systemer, kan visse nyere former - forudsat folkelig indflydelse og indsigt med enhver programmering sikres - anvendes til at modvirke centralisering og specialisering. Gennemførelsen af indviklede konsekvensberegninger og anvendelse af kompliceret videnskabelig viden, som ikke kan rummes i hundrede specialisthjerner, kan sættes i sammenhæng og stilles til rådighed for små decentraliserede anlæg. Oplagring af viden og mekaniske beregninger kan overlades til maskinen, mens mennesker har mulighed for at koncentrere sig om det menneskelige: initiativ, fantasi, overblik, trivsel, alsidighed.

Østerbro

På side 28 ændres linie 1 - 22 til:

Forslag nr. 217.

Den første fase er den nuværende, hvor hovedformålet er en ideologisk kamp mod højrestrømningen i socialdemokratiet, som alene ser på de kortsigtede interesser. Denne ideologiske kamp må imidlertid ikke afholde SF og andre socialistiske partier fra at arbejde med socialdemokratiet om sådanne begrænsede fremskridt, der i den givne situation kan opnås enighed om. Det er vigtigt, at arbejderbevægelsens højrefløj ikke får monopol på interesse for løsning af lønarbejderklassens øjeblikkelige problemer. Men de socialistiske kræfter må understrege løsningernes begrænsethed.

Samtidig må vi bekæmpe lønpolitikken, og nedskæringer i den offentlige sektor, der kun rammer social-, sundheds- og uddannelsessektoren, samt bekæmpe generelle tilskud til kapitalen, idet en sådan kriseløsningsstrategi svækker lønarbejderklassen og styrker kapitalen.

Vi må fremme alle tendenser til fagbevægelsens selvstændiggørelse og styrke den folkelige demokratiske selvvirksomhed og selvorganisering uden omklamring, men også med bevarelse af evnen til at skelne mellem progressivt og reaktionært. Fremme kampen mod dansk underordning under EF og NATO og for en større selvstændighed af udenrigspolitikken. Bekæmpe militarismen på alle måder og styrke forsvaret for de demokratiske rettigheder og retssikkerheden.

Vi skal udvikle og udbygge konkrete og realistiske delalternativer til den førte politik, d.v.s. forbedringer der vel holder sig indenfor de givne rammer, men som sigter på demokratisk og social retfærdighed og i lønmodtagernes interesser, samtidig med at vi udbreder kendskabet til det reformprogram, vi har udarbejdet for 80-erne. Dette vil samtidig stille partiet i en gunstig situation, hvis socialdemokratiet og SF tilsammen opnår flertal i folketinget; idet vi da skal fremføre vore krav overfor socialdemokratiet således, at de klart véd hvor de kan regne med SF.s opbakning. Samtidig skal vi opmuntre reformgrupperingerne i socialdemokratiet, men uden at vi bilder os selv og andre ind, at de har et egentlig socialistisk perspektiv.

Bundgård m.fl.

Side 28, 11lem linie 5 og 6 indsættes:

Forslag nr. 218.

Den økonomiske krise, de økologiske, ressourcemæssige og teknologiske problemer rammer i udstrakt grad ikke blot alle lønarbejdere. Det voksende antal udstødte og overflødiggjorte er endnu hårdere ramt, ligesom alle småhandlende og mindre næringsdrivende er mere eller mindre berørt. I virkeligheden drejer det sig om 90% af befolkningen overfor et lille mindretal af top-teknokrater samt storkapitalister og top-funktionærer i de multinationales sold.

Derfor må kampen først og fremmest rejses omkring de alvorlige problemer, der er fælles for de flest mulige: f.eks. miljø-ødelæggelsen, ødelæggelsen af børnenes og fremtidige generationers muligheder, udstødningen, helbredsnedbrydningen, umyndiggørelsen, centraliseringen, afhængiggørelsen. Den må tage udgangspunkt i de problemer, der er indlysende i hverdagen. SF må hjælpe bevidsthed om sammenhængene frem og til at delsejre inspirerer til nye fremstød. Det må være opgaven at støtte bevægelserne, fremhjelpe koordinering, samarbejde og bevidsthed om, at kun et ægte socialistisk samfund endeligt kan løse de fundamentale problemer.

På denne måde kan det massive folkeflertal lidt efter lidt sættes i bevægelse for sine egne livsnødvendige interesser.

Da det for at løse disse problemer og de af den kapitalistiske kræftvækst forårsagede betalingsbalanceproblemer er nødvendigt at begrænse afhængigheden af de multinationale firmaer, drejer det sig først og fremmest om at begrænse kapitalens frie bevægelighed. D.v.s. sikre størst mulig dansk selvbestemmelsesret over udenrigshandel og økonomisk politik. Derfor bliver det nødvendigt på alle områder at sabotere de begrænsninger, som EF-samarbejdet har indført og vil indføre. Sideløbende søges skabt det bredest mulige flertal med det ene formål: ud af EF hurtigst muligt. Samtidig bør SF søge samarbejde med alle kredse i og udenfor Folkebevægelsen mod EF, som er interesseret i et tæt nordisk samarbejde som alternativ til EF. I fællesskab søges den folkelige opinion herom styrket, så et folkeligt pres tvinger den danske regering til at optage realistiske forhandlinger med de øvrige nordiske lande.

Et tæt nordisk samarbejde forøger hele det nordiske områdes muligheder for at begrænse afhængigheden af de multinationale firmaer. Fordi ressourcerne i de nordiske lande supplerer hinanden, så der i vidt omfang kan opbygges en selvberende økonomi. Ikke mindst Grønland, Færøerne og Island kan sikres større reel handlefrihed indenfor et ligeberettiget nordisk samarbejde.

Samtidig søges i samarbejde med flest mulige bevægelser og partier skabt en stærk opinion for en krisepolitik på lønarbejdernes og småkårsfolks betingelser, en politik der reelt begrænser afhængigheden af de multinationale. Hovedelementer i en sådan reel omlægning af politikken må være:

ressourceøkonomi, større selvforsyning, eksport-importbegrænsning, de-centralisering. Der sættes både på fagbevægelsen og de efterhånden talrige folkelige bevægelser omkring disse problemer.

Lars Meyer, Jørn Jespersen, Arly Eskildsen, Kennie Katborg,
Søren Kelldorf, Pelle Voigt.

I stedet for kapitel III indsættes følgende:

Forslag nr. 238.

III. SF.s strategi. Den demokratiske vej til socialismen.
Danmark er grundlæggende et kapitalistisk land, og som sådan gør der sig nogle almene træk gældende. Der eksisterer imidlertid også en række særlige vilkår for klassekampen, som enhver socialistisk strategi bør tage hensyn til: økonomiens og produktivkræfternes udviklingsniveau, kassestrukturen, de internationale betingelser m.v.

Det er naturligt, at vi drager erfaringer - såvel positive som negative - af de revolutioner, der har fundet sted i lande, der har brudt med kapitalismen. Men det er afgørende og fundamentalt for SF.s strategi, at hovedretningslinierne er udviklet på baggrund af de særlige samfundsmæssige betingelser, som gør sig gældende i Danmark som en del af de højtudviklede, vesteuropæiske industrisamfund.

Særlige betingelser for SF.s strategi.

De samfundsmæssige betingelser, som adskiller sig afgørende fra de forudsætninger, der har ligget bag alle tidligere brud med kapitalismen er følgende:

- En veludviklet kapitalistisk økonomi, der bygger på meget højtudviklede produktivkræfter. Dette skaber mulighed for en overgang til socialismen, hvor der umiddelbart kan ske en udvidet tilfredsstillelse af de materielle og kulturelle behov.
- En klassestruktur, der har udviklet sig sådan, at der udover den traditionelle arbejderklasse, som udgør en stor gruppe af befolkningen, er fremvokset store grupper af nye lønarbejdere, hvoraf hovedparten må betragtes som arbejderklassens umiddelbare alliancepartnere.
- Det borgerlige demokrati har rodfæstede traditioner. Dette hænger ikke mindst sammen med, at arbejderbevægelsen har tilkæmpet sig en lang række demokratiske rettigheder, som er blevet en bestanddel af dette demokrati: almen stemmeret, forsamlings-, organisations- og ytringsfrihed.
- Arbejderbevægelsens højrefløj støttes af det overvejende flertal i arbejderklassen - dette kommer til udtryk såvel ved valg til parlamentariske forsamlinger som ved valg i faglige organisationer. Det skyldes bl.a. at reformismen har kunnet udnytte den kapitalistiske vækst til at tilfredsstille en række af arbejderklassens umiddelbare materielle behov.
- Den statslige struktur er præget af Socialdemokratiets afgørende betydning igennem det sidste århundrede, hvilket har medført en stor offentlig sektor med et udbygget socialt serviceniveau, og en stærk statslig indblanding på alle samfundslivets områder og i det civile liv.

SF vil en socialistisk og demokratisk revolution.

Hovedmålet for SF.s strategi er en socialistisk og demokratisk samfundsomvæltning, hvor arbejderklassen og dens allierede afskaffer den kapitalistiske udbytning og tiltager sig den politiske og sociale magt i samfundet.

Dette indebærer, at de vigtigste produktionsmidler overgår tilsamfundsmæssig fælleseje, og at den borgerlige stat erstattes af en ny demokratisk statsmagt, der fuldt og helt kontrolleres af det altovervejende befolkningsflertal.

En socialistisk revolution forudsætter, at kapitalismen er afgørende svækket - politisk, ideologisk og socialt. Men skal denne krise afløses af en socialistisk samfundsomvæltning, må arbejderklassen og dens allierede i en periode forud have opbygget nogle magtpositioner, der afgørende truer borgerskabets dominerende stilling i klassekampen.

Det egentlige socialistiske magtopgør vil altså være et resultat af en række skærpede kampe mellem arbejderklassen og borgerskabet. Disse kampe vil i omfang og dybde være tiltagende i takt med, at folkeflertallet gennemfører reformer, som antaster borgerskabets magtpositioner.

Disse systemangribende reformer vil med sikkerhed blive mødt af borgerskabets aktive og forbitrede modstand, fordi de er en trussel både mod det økonomiske systems logik og mod borgerskabets position som samfundets herskende klasse. Ethvert modangreb fra borgerskabets side må nødvendigvis besvares med nye politiske fremstød af arbejderklassen og folkeflertallet. Det egentlige revolutionære magtopgør vil altså ikke komme som et lyn fra en klar himmel efter en lang gnidningsfri udvikling. Magtopgøret vil tværtimod udgøre afslutningen på en periode med stadigt skærpede klassekampe, hvor igennem arbejderklassen og det øvrige befolkningsflertal indser nødvendigheden af det endelige revolutionære brud med kapitalismen - samt erhverver sig den indsigt og de erfaringer, som er nødvendige for at kunne besejre kapitalismen og påbegynde opbygningen af et nyt socialistisk og demokratisk samfund. De mere specielle og grundlæggende principper i denne demokratiske vej til socialismen beskrives i det følgende.

Folkeligt flertal: En helt afgørende forudsætning for gennemførelsen af en socialistisk revolution er en aktiv tilslutning fra et altovervejende folkeflertal.

En sådan flertalstilslutning er en simpel nødvendighed for at bryde borgerskabets magtposition, som i sidste instans er baseret på ejendomsretten til produktionsmidlerne, kontrollen over statsapparatet, samt støttepunkter i internationale, kapitalistiske magtcentre som EF og NATO.

De socialistiske kræfters vigtigste redskab i opgøret med disse stærke magtpositioner er derfor det aktive folkeflertals politiske bevidsthed og dets vilje til at tiltage sig magten over samfundsudviklingen. Uden befolkningsflertallets direkte deltagelse i opgøret med den hidtidige samfundsstruktur, kan revolutionen ikke føres til sejr.

Udvidelse af demokratiske rettigheder: For det altovervejende befolkningsflertal vil den revolutionære proces betyde en stadig udvidelse og virkeliggørelse af de demokratiske rettigheder, såvel lokalt som på landsplan.

Befolkningsflertallet kan netop kun udøve den politiske magt efter en kraftig udvidelse af de demokratiske rettigheder, og det er vigtigt, at denne udvidelse ikke først finder sted i en senere fase af den socialistiske samfundsudvikling. Tværtimod er det et ufravigeligt princip, at der også under selve den revolutionære proces vil være tale om en bestandig udvidelse af befolkningsflertallets rettigheder og indflydelse.

Udvidelsen af de demokratiske rettigheder for det altovervejende befolkningsflertal nødvendiggør en afskaffelse af borgerskabets klassebestemte særrettigheder, som udspringer af besiddelsen af ejendomsret til produktionsmidlerne.

En bred basisbevægelse: En socialistisk revolution er ikke mulig ad rent parlamentarisk vej. Helt afgørende er den folkelige aktivitet og den udbredte vilje til i praksis at bryde med borgerskabets magt som herskende klasse med henblik på at etablere et socialistisk demokrati.

Dette kræver først og fremmest en mangfoldighed af aktiviteter i samfundets basis - på arbejdspladser, i boligkvarterer og på uddannelsessteder. Kun en sådan bredt udfoldet basisbevægelse kan afgørende sikre folkeflertallet indflydelse på egen situation og reelt beskære borgerskabets manøvre muligheder.

En sådan bevidsthed og aktivitet hos det store befolkningsflertal vil naturligt afspejle sig i et socialistisk flertal i Folketinget. Dette flertal skal udnyttes til at understøtte og inspirere den folkelige bevægelse for socialismen.

SF anser det for muligt og ønskeligt, at det parlamentariske system bevares såvel under som efter den revolutionære proces, og at der finder en sammenfletning sted af de nye, folkelige magtorganer og det traditionelle, parlamentariske system.

Mister de socialistiske kræfter deres parlamentariske flertal, vil dette være et udtryk for, at den revolutionære bevægelse er afgørende svækket - det vil derfor hverken være muligt eller ønskeligt at undlade at respektere dette menings skifte. Svaret må være en forstærket indsats på alle samfundslivets områder for at vinde fornyet styrke bag den socialistiske politik.

Dannelse af folkemagtsorganer: Den brede basisbevægelse må bane vej for dannelsen af nye, demokratiske folkemagtsorganer, som er uafhængige af den borgerlige stat. Disse folkemagtsorganer - virksomhedsråd, beboerråd m.v. - kan først endeligt etableres og tiltage sig den afgørende indflydelse under helt andre politiske styrkeforhold. De vil imidlertid spille en helt afgørende rolle under selve den revolutionære proces.

Endvidere vil folkemagtsorganerne udgøre et vigtigt kim til den nye socialistiske og demokratiske statsmagt, som skal erstatte den borgerlige stat.

Kamp mod den borgerlige stat: Det er de socialistiske kræfters mål at nedbryde den borgerlige statsmagt og at etablere en ny demokratisk og socialistisk stat.

Men allerede inden det egentlige magttopgør må der ivær sættes omfattende demokratiseringsbestræbelser i forhold til det eksisterende statsapparat. Ansvar og opgaver må uddelegeres til masseorganisationer og lokale organer, som har den

direkte berøring med problemerne. Endvidere må der iværksættes undertrykkende funktioner, ikke mindst med hensyn til militær, politi og retsvæsen.

Under det egentlige magtopgør vil der ske en endelig uddelegering af opgaver til demokratisk valgte virksomhedsråd og lokalråd af forskellig karakter, og der igangsættes en fuldstændig omorganisering af alle tilbageblevne, centrale instanser, som underlægges fuld folkelig kontrol.

En fredelig revolution: SF tilstræber en fredelig revolution. Den revolutionære bevægelse har ingen interesse i, at klassekampen antager militære former. Dens vigtigste magtmiddel er den politiske bevidsthed og praksis - ikke den militære organisation. Men al historisk erfaring tilsiger os, at borgerskabet i en truet situation om muligt vil sætte alle demokratiske rettigheder ud af spil og benytte sig af militær vold for at undertrykke befolkningsflertallet. Det eneste som kan forhindre en sådan udvikling er, at de socialistiske kræfter har opbygget så stærke magtpositioner, at borgerskabet på forhånd anser en militær indgriben for dømt til at slå fejl.

Derfor: i jo højere grad den revolutionære bevægelse på forhånd politisk og organisatorisk har taget højde for et militært modangreb, jo mindre er chancen for, at det kommer.

Strategiske hovedopgaver.

Hvad angår selve vejen til socialismen vil vi skelne mellem tre strategiske målsætninger, som de socialistiske kræfter må sigte efter.

Den første målsætning er at slå borgerskabets offensiv tilbage, med henblik på at nå frem til nye politiske styrkeforhold, hvor der eksisterer en bred og folkelig tilslutning til en konsekvent socialistisk politik, som vender sig mod borgerskabets klasseinteresser.

Den anden målsætning er, at de socialistiske kræfter bruger disse nye styrkeforhold til at forstærke kampen mod borgerskabets klasseinteresser, så konfrontationerne i samfundet øges i et sådant omfang, at befolkningsflertallet erkender nødvendigheden af et egentligt, revolutionært brud med kapitalismen. Den tredje målsætning er, at de socialistiske kræfter iværksætter dette opgør, og at befolkningsflertallet tiltager sig den totale magt over samfundets udvikling og konsoliderer det socialistiske demokrati.

Som et væsentligt led i kampen for at virkeliggøre disse strategiske målsætninger må der bestandigt arbejdes på at løse følgende strategiske hovedopgaver:

Skabelse af en historisk blok.

Der må etableres en socialistisk alliancepolitik, der forener og samler det store befolkningsflertal omkring en samfundsforandrende politik. Denne historiske, sociale blok må først og fremmest bestå af den traditionelle arbejderklasse og de dele af de nye lønarbejdergrupper, som er beskæftigede indenfor social-, sundheds- og undervisningssektoren.

Men udover de faglige aspekter skal den socialistiske alliancepolitik forene de mange tendenser, som den antikapitalistiske bevægelse deler sig op i. Alliancepolitikken må søge at samarbejde kampen mellem fagbevægelse, kvindebevægelse, boligbevægelse, miljøbevægelse m.v. Der må ske en styrkelse af

samarbejdet mellem disse bevægelser såvel lokalt som på landsplan.

Svækkelse af reformismen.

Der må ske en kraftig svækkelse af den reformistiske classesamarbejdslinie i arbejderbevægelsen. Svækkelsen må ske til fordel for en styrkelse af de socialistiske kræfter. Men at nedbryde classesamarbejdsideologiens dominans i arbejderbevægelsen er en vanskelig opgave - reformismen har lange og rodfæstede traditioner. Det nytter derfor ikke, at de socialistiske kræfter begrænser sig til ideologiske proklamationer mod classesamarbejdslinien. Tværtimod er det nødvendigt, at venstrefløjen fremlægger en troværdig, alternativ politik, som konkret viser brede dele af befolkningen, at Socialdemokratiet ikke formår at varetage deres umiddelbare sociale og økonomiske interesser, fordi partiet ikke er villig til at bryde med classesamarbejdet og føre en offensiv politik.

Selvom det er nødvendigt at svække reformismen, må og kan Socialdemokratiet ikke betragtes som hovedfjenden. Tværtimod må de socialistiske kræfter opfordre den samlede arbejderbevægelse til at gå sammen på et konkret aktionsenhedsgrundlag, der vender sig mod den borgerlige krisepolitik. Et sådant enhedsgrundlag må baseres på en række politiske krav, som ved deres gennemførelse vil betyde en klar forbedring af den almindelige befolknings levevilkår. Kritikken af Socialdemokratiet må sættes ind i det omfang, partiet ikke er villig til at støtte et sådant politisk enhedsgrundlag. Det er opgaven at påvise, at kun et brud med classesamarbejdet er foreneligt med en konsekvent varetagelse af arbejderklassens interesser.

En socialistisk reformpolitik.

Der må skabes en sammenhængende socialistisk reformpolitik. Denne politik må anvise klare løsninger på arbejderklassens og folkeflertallets øjeblikkelige problemer, og fremstå som et markant alternativ til den reformistiske og borgerlige krisepolitik.

Det overordnede formål med reformpolitikken er at styrke arbejderklassen og dens allierede politisk og ideologisk. For at tjene dette formål, må reformpolitikken opfylde følgende krav:

- Den må påvise, at der findes et realistisk alternativ til den førte politik, og at dette kan gennemføres, hvis den fornødne styrke sættes bag. Herigennem brydes myten om, at den førte politik er "saglig nødvendig", og det påvises, at den tværtimod bygger på politiske og klassemæssige interesser.
- Den skal nøje forbindes med de aktuelle spørgsmål og kampe; så den angiver løsninger på de problemer, som opleves som grundlæggende i befolkningen.
- Den skal skabe sammenhæng mellem forskellige bevægelsers krav og de enkelte delkampe, så disse får et samlet perspektiv.
- De aktuelle kampe skal gennem reformpolitikken gives perspektiv i kraft af fremsættelsen af offensive krav, som viser de positive muligheder i en styrkelse af de socialistiske kræfter og den folkelige aktivitet.

Den socialistiske reformpolitik skal udformes, så den henvender sig til hele arbejderklassen og ikke kun til en faglig og po-

litisk avantgarde. Den må endvidere kombineres med anvisninger på, hvordan kravene kan kæmpes igennem.

For at konkretisere ovennævnte strategiske hovedopgaver må de indbygges i en tidsrækkefølge og forbindes med de strategiske målsætninger. Dette vil blive gjort i det følgende.

Tre strategiske målsætninger på den demokratiske vej til socialismen.

I. Kampen mod højredrejningen .

Det kapitalistiske samfund befinder sig i en dybtgående krise, ikke kun økonomisk, men også politisk og ideologisk. Men på trods af dette, har krisen langt fra betydet en styrkelse af arbejderbevægelsens faglige og politiske kamp. Snarere tværtimod - borgerskabet er i offensiven for at få gennemført en krisepolitik, der vil betyde en yderligere forringelse af den arbejdende befolknings levevilkår. Angrebene på levevilkårene kædes sammen med indskrænkninger i fagbevægelsens tilkæmpede faglige demokratiske rettigheder.

Socialdemokratiet har politisk bevæget sig til højre i et forsøg på at fastholde klassesamarbejdet med borgerskabet. Dette højreskred har skabt reelle modsætninger i den socialdemokratiske del af arbejderbevægelsen. Disse modsætninger går først og fremmest mellem partiet, som støtter hovedlinierne i den borgerlige krisepolitik, og fagbevægelsen der ikke i langden kan overleve en underkastelse under løntilbageholdenhed og indskrænkninger i de faglige rettigheder.

For de socialistiske kræfter er den aktuelle opgave at styrke forsvarskampen mod borgerskabets offensiv. Det betyder bl.a. en kamp for at frigøre fagbevægelsen fra statslige bindinger, fastholdelse af de demokratiske rettigheder, tilbagevisning af ethvert forsøg på at vælte krisens byrder over på den almindelige befolkning, uanset om midlet er indgreb i overenskomsterne eller en stram finans- og pengepolitik. Hvis det skal lykkes at etablere en effektiv modstand mod de borgerlige angreb, så må der skabes en langt større aktivitet i arbejderbevægelsen, såvel fagligt som politisk. Men denne aktivitet må have et videre perspektiv end blot at bevare de hidtidige tilstande. Borgerskabets asociale politik kan kun tilbagevises, hvis den samlede arbejderbevægelse gennemfører reformer, der forbedrer den almindelige befolknings levevilkår og fastholder og udvider de demokratiske rettigheder. SF opfordrer derfor den samlede arbejderbevægelse, såvel de revolutionære som reformistiske kræfter til at gå sammen om at styrke kampen mod borgerskabets offensiv under mottoet "krisetider må gøres til reformtider". Et sådant motto kan naturligvis kun virkeliggøres, hvis arbejderbevægelsen bruger de magtmidler den reelt hersker over - tænk blot på de muligheder der ligger i en aktiv anvendelse af fagbevægelsens magt!

De reformer, som bør kæmpes igennem af arbejderbevægelsen, er bl.a. inddragelse af spekulationsgevinster på jord og fast ejendom, en skattereform, der bygger på en retfærdig byrdefordeling, en forbedring af de offentlige tjenesteydelser, og en alternativ energipolitik uden A-kraft. Der er altså tale om reformer, der ikke angriber selve de kapitalistiske produktionsforhold. Men det er klart, at det er reformer, der ven-

der sig imod den borgerlige krisepolitik, og som derfor - hvis de bliver gennemført - vil betyde en ændring af de politiske styrkeforhold til arbejderbevægelsens fordel. Hvis en sådan reformpolitik skal virkeliggøres, må der forinden være sket en generel styrkelse af arbejderbevægelsen - en styrkelse, der også afspejler sig i sammensætningen af folketinget.

SF ønsker et reformvenligt arbejderflertal.

Det er SF.s generelle politiske opfattelse, at en socialdemokratisk mindretals-regering er at foretrække fremfor en borgerlig regering - for ikke at tale om en regering hen over midten! Men hvis en socialdemokratisk regering byggede på et parlamentarisk flertal af arbejderpartier skal have et videre perspektiv end blot at være det mindste onde, så kræver det, at de socialistiske kræfter har fået et øget tag i arbejderbevægelsen, at der er udviklet en stærk basisbevægelse, at de reformvenlige kræfter i Socialdemokratiet er blevet bestemmende for partiets politik.

SF vil altså aktivt støtte en socialdemokratisk regering i det omfang, regeringsmagten bruges til at gennemføre reformer, der forbedrer den almindelige befolknings levevilkår. Men SF.s støtte til sådanne reformer kan under ingen omstændigheder betyde, at SF.s politiske krav og aktiviteter begrænses til at ligge indenfor rammerne af den socialdemokratiske regerings politiske grundlag. Tværtimod - SF vil sammen med andre arbejderpartier på en yderligere styrkelse af de folkelige bevægelser, ligesom det er vigtigt, at der rejses krav, der går ud over regeringens politiske grundlag - kun aktiviteter og reformer, der for alvor angriber borgerskabets magtpositioner kan på længere sigt tilgodese det store befolkningsflertals interesser. Der må derfor rejses krav, som bl.a. betyder vidtgående magtbeføjelser til de ansatte på virksomhederne, veto-ret i spørgsmål vedrørende afskedigelser og indførelse af ny teknologi, indsigt i virksomhedernes regnskaber. Der må ligeledes føres en kompromisløs kritik af EF og NATO.

Den konsekvente og socialistiske kamp skal altså ikke nedtones - den skal tværtimod forstærkes. For selvom de af Socialdemokratiet accepterede reformer ikke i sig selv antaster kapitalismens grundlag, vil de møde aktiv modstand fra borgerskabets side. Det vil derfor være nødvendigt, at de socialistiske kræfter benytter reformviljen i arbejderklassen og befolkningsflertallet til at skabe tilslutning til yderligere reformer for at bevare og udbygge de erobringer, som er opnået.

Erfaringerne fra kampen for reformerne vil kunne betyde en styrkelse af de socialistiske kræfter og medvirke til, at der skabes et flertal for en konsekvent klassekamplinie, der vender sig direkte mod borgerskabets magtpositioner.

II. Flertal for en konsekvent socialistisk politik.

I en situation hvor der er sket en kraftig styrkelse af de socialistiske kræfter på bekostning af den reformistiske del af arbejderbevægelsen, er det SF.s strategiske målsætning at lede udviklingen frem mod et egentligt revolutionært brud med det kapitalistiske samfund.

Der vil være et markant krav om og opbakning bag reformer, som sikrer den brede befolknings levevilkår og udvider de

demokratiske rettigheder. Samtidig vil en væsentlig styrkelse af basisbevægelser have fundet sted. Kravet om en socialistisk regering vil her blive fremført med stor vægt. SF vil aktivt arbejde for dannelsen af en regering, som baserer sit arbejde på et socialistisk program, der direkte antaster borgerskabets magtpositioner. Afgørende er, at regeringen indgår i et tæt samarbejde med bevægelser i basis, som har et antikapitalistisk sigte - fagbevægelse, kvindebevægelse, beboerbevægelse og miljøbevægelse.

Således kan der sættes en dynamik igang, hvor den enkelte reform rummer kimen til den næste. Borgerskabet vil i stigende omfang reagere mod og forsøge at sabotere den socialistiske regerings reformer, hvorved behovet for yderligere indskrænkninger af borgerskabets privilegier øges. Konsekvensen af en socialistisk reformpolitik vil således blive en optrapning af klassekonflikterne i samfundet og et øget behov for en total afskaffelse af borgerskabets position som herskende klasse.

Herigennem skabes en stigende bevidsthed om, at de tilkæmpede reformer kun kan realiseres og udbygges, hvis der indledes et egentligt magtopgør med borgerskabet og etableres et socialistisk demokrati.

Den socialistiske regering vil i vidt omfang bestå af revolutionære kræfter, men SF afviser ikke at indgå regerings-samarbejde med et parti, som endnu ikke har erkendt nødvendigheden af et revolutionært brud med kapitalismen i dets program. Afgørende er, om de deltagende partier kan tilslutte sig det socialistiske reformprogram.

Hovedelementer i dette program må være:

Der må gennemføres en økonomisk politik, som på en og samme tid sikrer en omfordeling af samfundets værdier til gavn for den arbejdende befolkning og herudover antaster borgerskabets magtpositioner: en skattereform, nationalisering af bank- og kreditvæsen, kontrol med udenrigshandel og kapitalbevægelser, samfundsovertagelse af energiforsyningen og sidst men ikke mindst et brud med arbejdsgivernes ret til at lede og fordele arbejdet gennem en realisering af SF.s forslag til virksomhedsdemokrati.

Udover en økonomisk politik må der iværksættes foranstaltninger, som øger befolkningens livsudfoldelsesmuligheder med hensyn til arbejdsliv, uddannelse, familieliv, kulturelt, for herigennem at demonstrere den frigørelse, som en socialistisk udvikling vil medføre.

På det udenrigspolitiske felt er det en uomgængelig betingelse for SF.s deltagelse i et regeringsfællesskab, at et brud med NATO og EF indgår i grundlaget til fordel for en alliancefri udenrigspolitik.

Samtidig må der gennemføres reformer, som svækker borgerskabets magtcentre - militær, politi, retsvæsen og statsadministration. Statsapparatet må sættes under størst mulig folkelig kontrol, samtidig med at en decentralisering og overflytning af opgaver og kompetence til folkelige organer finder sted.

Det er således en nødvendighed, at der sideløbende med gennemførelsen af det socialistiske reformprogram sker en opbygning af nye magtorganer på alle samfundslivets områder, valgt og sammensat af befolkningen. Disse magtorganer vil dels udgøre

en vigtig politisk faktor i opgøret med borgerskabet, dels rumme spirerne til den nye demokratiske og socialistiske stat. For at sikre realiseringen af det socialistiske reformprogram, må reformerne i så vid udstrækning som muligt føres ud i livet og kontrolleres af de folkelige magtcentre, og ikke af det statslige administrationsapparat.

Ved gennemførelsen af den socialistiske regerings politik vil klassemodsætningerne i samfundet uundgåeligt skærpes gennem borgerskabets forbitrede modstand. Den socialistiske blok vil til stadighed stå overfor nødvendigheden af at imødegå borgerlige sabotageforsøg gennem nye angreb på dets magtpositioner. Socialisterne må gå fremad, for ikke at blive presset tilbage. Herved bliver et egentligt revolutionært magtoppgør sat på dagsordenen.

III. Det egentlige revolutionære magtoppgør.

Når det egentlige revolutionære magtoppgør sættes på dagsordenen som en følge af de stadigt mere forbitrede sabotageforsøg fra borgerskabets side mod den socialistiske reformpolitik, er det SF.s målsætning at sikre, at der finder et opgør sted med hele det kapitalistiske samfund, og at en ny, socialistisk samfundsorden etableres.

Arbejderklassen og dens allierede vil indse nødvendigheden af at tiltage sig den direkte og fulde magt over produktionsmidlerne, samt fuldende nedbrydningen og omdannelsen af den borgerlige stat, og etablere en demokratisk og socialistisk stat.

Dette opgør vil være kendetegnet af store omvæltninger såvel lokalt som på centralt plan. Arbejdere vil overtage ledelsen af virksomheder, nye magtorganer overtager styringen af institutioner, skoler m.v. Kommandoposter indenfor det offentlige liv nybesættes osv.

Forudsætningen for at opgøret med borgerskabet kan føres igennem er således en bred, folkelig aktivitet, som manifesteres gennem en overtagelse af ledelsen af arbejdspladserne, realisering af selvforvaltning på alle niveauer og gennemførelse af en social retfærdig fordeling af goderne. Samtidig må der finde en endelig nedbrydning af den borgerlige stat sted, og ske en sammenfletning mellem den nye socialistiske statsmagt og de folkelige magtorganer.

Magtopgøret vil således betyde en afgørende udvidelse af de demokratiske rettigheder for det altovervejende befolkningsflertal. Revolutionen er ikke et mål i sig selv, men et nødvendigt middel til at sikre denne udvidelse.

Efter det revolutionære magtoppgør vil der eksistere en lang række politiske opgaver, som må løses for at konsolidere den ny, demokratiske samfundsorden. Disse opgaver kan naturligvis ikke forudses i detaljer med hensyn til omfang og karakter, men følgende generelle opgaver må løses af de socialistiske kræfter under hensyntagen til de aktuelle samfundsmæssige og politiske betingelser:

- en igangsætning af centrale og demokratiske planer for samfundsøvertagelsen af økonomiens centrale dele - store selskaber, bank- og kreditvæsenet - er ført til ende. Planerne må udarbejdes på baggrund af brede og demokratiske diskussioner i befolkningen, og de nationaliserede virksomheder

- må være under fuldstændig kontrol af de "ansatte".
- Endvidere bør en kraftig nedsættelse af arbejdstiden finde sted. Det er forudsætningen for, at alle kan blive inddraget i det samfunds nødvendige arbejde og have det nødvendige overskud til at deltage i samfundets beslutningsprocesser.
 - Den kapitalistiske arbejdsdeling må søges ophævet for at fremme en reel ligestilling mellem alle samfundets medlemmer, samtidig med at der påbegyndes en udvikling hen mod ligeløn, så intet arbejde favoriseres af samfundet. Rovdriften på arbejdskraften bør høre op - arbejdstempo, anvendelse af teknologi og produktionsmetoder må være under kontrol af de arbejdende.
 - Befolkningens boligforhold må underlægges demokratisk kontrol og udvikling. Al spekulation i boliger stoppes gennem en samfundsovertagelse af jord og boliger.
- Jo mere demokratisk og konsekvent disse opgaver søges løst, jo mere solidt vil det lykkes at konsolidere det ny samfundssystem. Men opgavernes løsning kan blive forsinket og besværliggjort af en række faktorer, ikke mindst den internationale reaktion på den socialistiske revolution. Udenlandske forsøg på intervention og pression på den socialistiske udvikling i form af handelsboykot, infiltreringsforsøg fra fremmede efterretningsvæsen, udtræk af kapital og know-how vil finde sted og må imødegås.

SF.s vækst- og ressourceudvalg.

SF og bevægelserne. Side 31-32, linie 1-42 udgår og erstattes af:

Forslag nr. 253.

I løbet af 70-erne er der i mange europæiske lande og også i Danmark opstået en lang række bevægelser, der i langt højere grad end de etablerede politiske partier har formået at aktivisere store befolkningsgrupper først og fremmest omkring miljø- og teknologispørgsmål. Mange menneskers følelse af umyndiggørelse og afmagt overfor en udvikling, der først og fremmest var dikteret af hensyn til det private erhvervslivs frie og hæmningsløse udfoldelse, har ført til skabelsen af disse bevægelser. I Danmark har især NOAH, OOA og OVE formået at aktivisere store befolkningsgrupper i arbejdet med problemer omkring henholdsvis forurening og energiteknologi. Det gælder for disse bevægelser, at de ikke blot protesterer mod en udvikling, der truer med at ødelægge os selv og vore omgivelser, men i stadig større omfang også opstiller alternativer til denne udvikling, der kan sikre, at det bliver muligt at demokratisere beslutningsprocesserne. Disse bevægelser har allerede længe udført et energisk, kritisk og konstruktivt arbejde, og et omfattende forsknings- og udgiverarbejde udføres af dem, som også i Danmark har inspireret til mere institutionaliseret forskningsarbejde. Dermed har de i høj grad tvunget magthaverne til at argumentere for deres politik, og trods megen modstand har bevægelsernes indirekte indflydelse på udformningen af en energi- og miljøpolitik været afgørende.

Beboerbevægelsen og forbrugerbevægelsen er andre eksempler på en mobilisering af store befolkningsgrupper, der kræver større indflydelse på deres egen livssituation, end den officielle bolig- og forbrugerpolitik har givet dem.

Det er karakteristisk for alle disse bevægelser, at de siger nej til den hierarkiske opbygning, der præger alle etablerede organisationer, og fastholder en såkaldt flad struktur for at understrege deres ønske om en demokratisering af den offentlige debat.

Det gælder også for bevægelserne, at de ikke ønsker at engagere sig i partipolitik i erkendelse af, at de ellers ville miste deres egentlige karakter af brede basisbevægelser.

Det er naturligt og nødvendigt for et demokratisk socialistisk parti som SF at samarbejde med den progressive del af disse bevægelser. Samarbejde betyder ikke politisk omklamring eller ukritisk accept, men konstruktivt medarbejde og gensidig inspiration. En lang række medlemmer af SF er allerede aktive i disse bevægelser og kanaliserer idéer fra bevægelserne ind i partiet. SF skal naturligvis ikke udsende bindende instrukser til eller dirigere med de partimedlemmer, der deltager i bevægelserne, men vi skal opfordre vore medlemmer til at deltage aktivt i bevægelsernes arbejde og for at styrke og udbygge forbindelsen mellem parti og bevægelse vil vi i partiet f.eks. afholde fællesmøder for SF-ere i de forskellige bevægelser, hvor erfaringer og idéer kan udveksles og debatteres. På længere sigt vil det være partiets og det vil også sige enkeltmedlemmernes opgave at gøre bevægelsernes progressive kamp til en integreret del af arbejderbevægelsens politiske kamp.

Programudvalget:

På baggrund af forslag fra Jørn Jespersen, Søren Keldorff, Kennie
Katborg, Arly Eskildsen, Lars Meyer, Pelle Voigt og Jens Kragh

Side 18-23 ændres til følgende:

Forslag nr. 116.

Forslag nr. 116.

II. Målet. Det socialistiske Danmark.

Vort mål er et samfund med fællesejendom og fællesproduktion med fuld selvforvaltning. Et samfund uden markedsøkonomi, klasse modsætninger og stat, hvor ingen mennesker hersker over andre mennesker og hvor den enkeltes frie udfoldelse er forudsætningen for alles frie udfoldelse.

Det socialistiske samfund er et skridt på vejen til det klasseløse samfund. Det socialistiske samfund er baseret på samfundseje af de vigtigste produktionsmidler, planøkonomi, selvforvaltning i virksomheder og institutioner indenfor rammerne af en fælles lovgivning besluttet af et direkte valgt folketing.

Det er ikke muligt at fastlægge detaljerne i fremtidens socialistiske samfund. Det socialistiske samfund i Danmark vil formes på baggrund af den revolutionære proces' forløb.

Det er imidlertid vigtigt, at vi gør os nogle tanker om det socialistiske samfunds dannelse og opbygning. For det første, fordi det er nødvendigt for at mobilisere den brede befolkning i Danmark. For det andet, for at kunne imødegå de vanskeligheder de socialistiske kræfter vil møde på vejen og for at undgå fejltagelser på vejen til det socialistiske samfund.

Vi kan kun fastlægge nogle hovedtræk i det socialistiske samfund; nogle principper som vil være retningslinier for SF.s politiske arbejde.

Disse principper kan og vil blive udformet i forskellige konkrete former alt afhængig af betingelser og muligheder, i kamp med borgerskabet, og i samarbejde med andre socialistiske kræfter i Danmark.

Vi indbyder til en debat om fremtidens socialistiske Danmark.

Det socialistiske samfund.

Det socialistiske samfund baserer sig grundlæggende på samfunds-ejendom til de vigtigste produktionsmidler. Der vil også - i mindre omfang - være privat- og kollektiv ejendomsret til produktionsmidlerne.

I modsætning til det kapitalistiske samfund, hvor økonomien og samfundet styres af blinde markeds kræfter, borgerskabet og statsmagten uden reel folkelig kontrol, vil alle samfundsansligger i det socialistiske Danmark blive bevidst styret efter det altovervejende befolkningsflertals behov, sådan som det vil give sig udtryk i rådsorganer, folketing og fagbevægelsens demokratisk valgte organer. Folketinget vil være samfundets højeste myndighed, der fastlægger rammerne for de selvforvaltende virksomheder og institutioner, gennem lovgivning og en fælles social-økonomisk plan.

Det grundlæggende princip i den samfundsmæssige beslutningsproces er selvforvaltning, d.v.s. at folket i så høj grad

som muligt på direkte vis styrer samfundsudviklingen, at alle beslutninger i så vidt omfang som muligt træffes af dem, som beslutningerne angår.

Det vil være et fundamentalt princip, at de beskæftigede selv leder og fordeler arbejdet på virksomheder og institutioner, indenfor rammerne af centrale og overordnede organer fastsatte rammer.

For at befolkningens bevidste kontrol over anvendelsen af produktionsmidlerne, det samfundsmæssige merprodukt og for at befolkningen kan styre udviklingen i alle samfundssfærer kan realiseres, vil det socialistiske samfund garantere en kraftig udvidelse af de demokratiske rettigheder.

Alle mennesker vil være garanteret retten til en meningsfuld uddannelse, beskæftigelse og retten til at deltage i alle former for økonomiske, sociale, politiske og kulturelle aktiviteter, hvor den enkelte i samkvem med andre kan udfolde sin egen personlighed til gavn for fællesskabet.

Det socialistiske samfund vil give det materielle grundlag for reel lighed og for reel ligestilling mellem kønnene. Alle skal ikke være ens, men alle skal have mulighed for at udvikle sin egen personlighed indenfor fællesskabets rammer og til gavn for hele samfundet.

De socialistiske produktionsforhold må gøre det muligt at løse problemerne omkring ny teknologi, arbejdsmiljø og økologi, ved at satse på avanceret menneskevenlig teknologi, der kan sikre en effektiv og høj produktion under anvendelse af færrest mulige ressourcer.

Produktionen må blive tilrettelagt under hensyntagen til de arbejdendes tilfredsstillelse af behovet for et rigt og afvekslende arbejdsliv, deres mulighed for at have indsigt i produktionsprocessens forløb og anvendelsen af produkterne, uden fare for deres helbred og efter de økologisk set mest hensigtsmæssige principper.

Arbejdstiden vil blive tilrettelagt således, at der vil være mulighed for en alsidig deltagelse i anden form for social og kulturel aktivitet og deltagelse i beslutningsprocesserne.

De socialistiske samfund vil garantere befolkningen forskellige muligheder for familieliv og samliv iøvrigt efter individernes egen afgørelse. Familieliv, der indgår i større kollektive sammenhænge, vil være en naturlig del af det sociale liv under socialismen. For at undgå ressourcespild og ensomhed vil der være et udbredt fællesskab om de daglige aktiviteter og hjælpemidler, uden at dette vil være en trussel mod den personlige frihed.

Børnene vil fra små af blive opdraget til deltagelse i det socialistiske samfunds alsidige aktiviteter og beslutningsprocesser. De vil blive sikret mulighed for en udvikling i nær samkvem med forskellige andre børn og voksne og i kontakt med forskellige dele af samfundslivet.

Det socialistiske samfund bør fremme en decentralisering af bosætning og produktion. Trafikmæssigt bør denne decentralisering udvikling støttes ved udvikling af den kollektive trafik. Udviklingen af mindre enheder bør støttes.

Det socialistiske samfunds problemer og modsætninger.

Bruddet med de kapitalistiske produktions- og klasseforhold og den kapitalistiske stat giver mulighed for løsningen af en række af de problemer, som er uløselige under kapitalismen.

Der vil imidlertid stadig være problemer og modsætninger i alle samfundets sfærer og mellem forskellige dele af samfundet.

Disse problemer kan løses ved en aktiv indsats fra de socialistiske kræfters side og en passende politisk-økonomisk struktur.

De markedsøkonomiske forholds eksistens kan give ophav til en fare for en egoistisk berigelsestrang hos virksomheder og enkelt-individer, på bekostning af samfundets tarv.

De socialistiske kræfter må iværksætte en bevidst indsats for at fjerne de materielle betingelser for markedsøkonomien og dens uheldige konsekvenser. Der må oparbejdes et højt økologisk forsvarligt produktionsniveau, forbedring af planlægningsmetoderne, forøget folkelig deltagelse i beslutningsprocesserne og satses på udviklingen af en høj socialistisk bevidsthed.

Der vil fortsat eksistere forskellige sociale grupper alt efter deres forhold til produktionen, placering i arbejdsdelingen og indkomst. Velstillede grupper vil søge at bevare deres privilegier og indflydelse over virksomheder og statsapparat.

Modsætninger og konflikter mellem de sociale grupper skal de socialistiske kræfter søge løst og ophævet ved en bevidst nedbrydning af arbejdsdelingen mellem ledende og udførende arbejde, mellem åndeligt og manuelt arbejde, ved forhøjet uddannelsesniveau og alles deltagelse i de samfundsmæssige beslutningsprocesser.

Fagbevægelsen vil få en vigtig rolle i at føre tilsyn med og varetage de arbejdendes interesser med hensyn til løn og arbejdsvilkår. Fagbevægelsens opgave er at sikre, at forskelle i løn- og arbejdsvilkår holder sig indenfor visse rammer, således at visse arbejdergrupper ikke beriger sig på bekostning af andre. Det mest belastende arbejde vil imidlertid blive aflønnet højest og arbejderne i de mest belastende erhverv vil få reduceret arbejdstid.

Den fortsatte eksistens af et centralt statsapparat vil give en fare for at der vil danne sig et lag af levebrødspolitikere og administratorer, som kan herske på trods af befolkningsflertallets ønsker og tilrane sig privilegier.

De socialistiske kræfter må arbejde for en udformning af de centrale politiske institutioner, der sikrer en nær kontakt mellem medlemmerne af de centrale politiske organer og de arbejdende i virksomheder og institutioner, således at levebrødspolitikeren bliver en sjælden foreteelse.

Det socialistiske Danmark kan være nødsaget til at eksistere i et samkvem med kapitalistiske stater og multinationale selskaber. Disse vil forsøge at trænge de socialistiske landevindinger tilbage eller at profitere på det socialistiske samfund.

De socialistiske kræfter må arbejde for at samkvem med de kapitalistiske stater og selskaber bliver på de socialistiske samfunds betingelser.

Samkvem med andre socialistiske samfund må ske på basis af anerkendelsen af den nationale selvbestemmelsesret, lighed og gensidige fordele i samkvemet og hvert enkelt lands gensidige ret til at kritisere hinanden.

Ved udarbejdelse af lovgivning, planlægning og samkvem mellem de selvforvaltende virksomheder vil der opstå modsætninger mellem forskellige synspunkter blandt samfundets medlemmer, som ikke er begrundet i materielle egen-interesser og egoisme, men som skyldes forskellige synspunkter på anvendelsen af samfundets merprodukt og udviklingen af de socialistiske samfund i alle dets aspekter.

Det socialistiske samfund vil være et pluralistisk samfund og det vil være de socialistiske kræfters opgave at bibringe en konstruktiv debat mellem de forskellige samfundsgruppers legitime interesser og mellem forskellige synspunkter på det socialistiske samfunds udvikling.

Meningsbrydning og debat er en integreret bestanddel af beslutningsprocessen og en nødvendighed for at frembringe den bedste anvendelse af samfundets ressourcer i overensstemmelse med befolkningens behov og ønsker.

Det socialistiske demokratis rettigheder og politiske struktur.

Det socialistiske samfund må garantere reelle demokratiske rettigheder for hele befolkningen, uanset de enkelte individers synspunkter.

Alle må således have de materielle muligheder for at få adgang til information om alle samfundsanliggender.

Alle må være sikret mulighed for at ytre sig offentligt om samfundsanliggender.

Alle må få de materielle muligheder for individuelt eller i samarbejde med andre at virkeliggøre sine idéer ved at forsamles og organisere sig i alle former for sammenslutninger inklusive politiske partier.

Strejkeretten er en fundamental rettighed. Hvis de betingelser, hvorunder der arbejdes i virksomheder og institutioner ikke opfattes som tilfredsstillende, vil de arbejdende kunne nedlægge arbejdet uden nogen form for sanktioner.

Den personlige frihed vil være et grundfæstet princip. Den enkeltes privatliv skal ikke kunne krænkes af myndigheder og andre mennesker. Det betyder bl.a. at mennesker i frihed, ansvarlighed og uden tvang kan praktisere den seksualitet, de ønsker.

Selvom der i det beskrevne samfund er en meget høj grad af personlig frihed og en lang række af årsagerne til de kriminalitetsformer, der kendes i det kapitalistiske samfund dermed er fjernet, vil der også her være personer, der overtræder kollektivt vedtagne regler og normer.

Overfor disse kan samfundet være nødt til at reagere med særlige foranstaltninger. Disse vil ikke primært have karakter af straf, men vil være forsøg på at bringe de mindre enheders styrke til at påvirke personernes adfærd.

De foranstaltninger, der kan komme på tale, skal besluttes af domstole, der er uafhængige af de politiske og administrative organer.

Den politiske struktur må sikre, at mindretalsgrupperinger får adgang til massemedier, til at blive repræsenteret

i de politiske og økonomiske organer, samt at alle beslutninger bliver truffet efter en grundig offentlig debat, hvor alle synspunkter har mulighed for at gøre sig gældende og alle informationer er til rådighed, således at de politiske beslutninger virkelig baserer sig på folkelig forståelse af deres nødvendighed.

Planlægning og styring af det socialistiske samfund vil foregå i et kompliceret samspil mellem folketing, rådsorganer og fagbevægelsen.

Det grundlæggende princip i den politiske struktur er selvforvaltning, d.v.s. at beslutninger skal tages af dem, beslutningerne angår. Folket skal i så høj grad som muligt direkte styre udviklingen uden deltagelse af professionelle politikere og såvidt muligt uden højere stående organers direkte direktiver.

Det komplicerede moderne samfund, hvor alle processer og beslutninger er tæt integrerede, nødvendiggør imidlertid en central politisk institution, Folketinget, som er den højeste myndighed i det socialistiske Danmark. Folketingets opgave er udformningen af den lovgivning, der er fælles for hele landet. Folketinget skal fastlægge de selvforvaltende enheders rettigheder og forpligtelser, rammerne for rådsorganernes virksomhed og deres kompetence, samt i samarbejde med det centrale arbejdsråd og fagbevægelsen udarbejde den social-økonomiske planlægning med retningslinier for den samlede produktion, fordelingen af ressourcer mellem forskellige sektorer m.v.

For at sikre at befolkningens faktiske opfattelser og holdninger afspejles i Folketinget og sikre at hver enkelt har en ligelig indflydelse på dette organs sammensætning, vælges Folketinget ved direkte og hemmelige valg.

Det socialistiske samfund har brug for alle samfundsmedlemmer i arbejdslivet og det er vigtigt, at der etableres en nær forbindelse mellem arbejdslivet og det politiske liv.

Under socialismen vil arbejdspladsen i langt højere grad være en integreret bestanddel i den enkeltes tilværelse, og derudover forudsætter virksom planlægning, at arbejdsrådenes direkte behov får en fremtrædende plads i de politiske beslutningsprocesser. Derfor sender arbejdsrådet delegerede med tilbagekaldelsesret til organer på alle niveauer og alle dele af samfundet.

Alle virksomheder ledes af et arbejdsråd, som vælges for en begrænset periode, og som kun kan gen vælges én gang.

Arbejdsrådet leder og fordeler arbejdet i overensstemmelse med de retningslinier, som er fastsat af alle virksomhedens arbejdere på fællesmøder og med de generelle retningslinier som er fastlagt af fagbevægelsen, regionale-, branche- arbejdsråd, det centrale arbejdsråd og Folketinget.

Af en virksomheds overskud indbetales en del til de højere stående myndigheder, og anvendes efter Folketingets beslutninger. Den resterende del anvendes efter arbejdsrådets beslutninger til f.eks. produktionsudvikling, forbedring af arbejdsmiljøet eller til kulturelle aktiviteter.

I alle lokalområder og kommuner vælges ved almindeligt valg lokal- og kommuneråd for en begrænset periode. Indenfor rammer og normer, fastsat af folketinget, skal lokal- og kommunerådene sørge for en rimelig standard på det sociale, ud-

dannelsesmæssige, kulturelle område m.v., idet de tilskynder til at opgaverne løses på direkte vis af arbejderrådene og frivillige sammenslutninger af mennesker.

Margrethe Auken

Indføjes i mål-afsnittet som en tilføjelse til Det socialistiske samfund:

Forslag nr. 154 A.

Produktion og bosætning.

Det socialistiske samfund er decentraliseret, også i sin bosætning og produktion. Udviklingen af de større byer vil være standset og koncentreret nu i andelslandsbyer med alsidigt landbrug, gartneri, håndværk og mindre miljøvenlige maskiner.

Der anvendes de mest avancerede arbejdsbesparende maskiner, men såvidt muligt sådanne, der kan vedligeholdes og repareres på stedet. Fællesbrug af såvel landbrugs- som husholdnings- og andre maskiner vil finde sted i stor udstrækning, hvilket også gælder biler, i det omfang de stadig er nødvendige.

Jorden dyrkes i overensstemmelse med de økologiske krav, og såvel denne dyrkelse som den animalske produktion bygger på produkter, der dyrkes her i landet.

Arbejdsrytmen i en sådan andelsby er så fleksibel og kan tilpasses hver enkelts behov, at begreberne handicappet, invalid, folkepensionist er overflødige. Der er plads til alle, og alle kan yde så stor eller lille indsats som de magter.

Trafikmæssigt støttes denne decentrale udvikling ved en kraftig udbygning af den kollektive trafik. Fjernforbindelser skal yde en rimelig service, men hovedopgaven bliver at forbinde nærmiljøerne. De eksisterende storbyer opdeles i mindre enheder, hvor den samme sociale og trafikmæssige struktur som i andelslandsbyerne såvidt muligt er tilstede.

Moderne EDB-teknik f.eks. muliggør en decentralisering også af de avancerede arbejdspladser, så de kan underlægges det lokale fællesskab, og bopæl og arbejdsplads nærmes til hinanden.

Økonomisk tilstræbes det, at Danmarks enkelte egne hviler i sig selv, ligesom man i det hele taget i forbrug af råstoffer og industriprodukter søger mod dansk uafhængighed.

Bundgård m.fl.

Side 37 linie 30-55 udgår og erstattes af:

Forslag nr. 282.

Arbejdsdagen ned på 6 timer.

Kampen for 8 timers-dagen var arbejderbevægelsens mærkesag i begyndelsen af dette århundrede. Idag bør kampen for foreløbig 6 timers-arbejdsdagen være det centrale krav! Det er et afgørende krav, hvis den mængde lønarbejde, automatiseringen er i færd med at efterlade, skal fordeles. Ellers vil en meget stor del af befolkningen blive totalt overflødige i erhvervslivet.

Det er også et centralt krav, hvis kvinder og mænd skal have ligestillet til lønarbejde og være i stand til at bestride det. Kvinderne er generelt hårdest ramt af udstødningen, netop som de i større omfang havde mulighed for at deltage i præstigegevende lønarbejde i kraft af de mange arbejdsbesparende maskiners indtog på kvindernes kønsrollebestemte hjemme-front.

Skal der sikres en reel ligestilling med lige fordeling mellem kønnene af arbejde ude og hjemme, er der ingen vej uden om en arbejdsdag på højst 6 timer. Derfor duer det ikke at lave 30 timers arbejdsuge på f.eks. 4 dage eller forlænge ferierne. Småbørnsforældre, forældre til handicappede og ældre bør sikres ret til endnu kortere arbejdsdag.

Arbejdstempoet skal ned.

Det er ikke nok at nedsætte arbejdstiden. Arbejdstidsnedsættelsen har hver eneste gang været fulgt op af rationaliseringer og tempo-opskruninger. Det medfører øget nedslidning, som på trods af øget fritid her og nu, over et livsforløb betyder ødelagt helbred.

Det samme gælder indtjening via produktivitetsfremmende lønsystemer, akkord, bonussystemer o.lign. Derfor er det nødvendigt at afskaffe produktivitetsfremmende lønsystemer. Det gælder såvel enkeltmandsakkorder, som de noget mere solidariske fællesakkorder. Men selvom akkorder afskaffes, presses tempoet i lige så høj grad op ved hjælp af maskinerne. Når få arbejdere placeres mellem mere og mere automatiserede maskiner, presses tempoet og specialiseringen forøges. Det kan bekæmpes ved at arbejderne anvender tids- og metodestudier i deres egen interesse, også over timelønsarbejde. Det er på tide, at fag- og arbejderbevægelsen anvender arbejdstidsstudier til at få nedsat arbejdstempoet med.

Krav om kvalitet og nyttig produktion.

Den afgørende -men også vanskeligste- kamp handler om produktionen; ligeså vigtig som retten til at lede og fordele arbejdet er det hvad vi producerer. Der udspiller sig nemlig den vigtigste del af kampen om reallønnen. Det er jo ikke pengene i sig selv, der betyder noget. Det afgørende må være, hvad man kan købe for sin løn.

Hvis de varige goder, man køber, kan holde dobbelt så læn-

ge, gør det ikke så meget, at de er 25% dyrere: reallønnen er faktisk hævet. Hvis yderligere kvaliteten er bedre, er reallønnen yderligere forbedret. Her falder reallønnen og kampen om ressourcerne sammen. En meget stor del af vort ressourceforbrug i den såkaldte "rige" del af verden, skyldes i virkeligheden sløsen med ressourcer. Derfor må fagbevægelsen slås for retten til at gøre nytte. Ikke beskæftigelse for enhver pris. Vi skal ikke anerkende, at det eneste, det drejer sig om, er hurtig omsætning. Arbejderne er på en gang producer og forbrugere, og den vigtigste kamp er for holdbarhed, kvalitet, nytte, reparationer og genbrug. Hvis fagbevægelsen gennemtrumfer at lignende krav stilles til importvarer, er vi yderligere på vej ud af den onde cirkel.

Chr. Bundgård m.fl.

Side 38 linie 1 til 41 udgår og erstattes af:

Forslag nr. 293.

Vækst i livskvalitet.

De reformer, som SF må kræve gennemført indenfor de næste 10-15 år er overkommelige i økonomisk henseende og kræver ikke den form for økonomisk vækst, man plejer at tale om i vort samfund. Det er væksten i det såkaldte bruttonationalprodukt (BNP), der kun måler det kapitalistiske samfunds omsætning, ligemeget af hvad. Ulykker, sygebehandlinger, bistand til invalider, flere sundhedsskadelige stoffer osv. registreres alt sammen som forøgelse af bruttonationalproduktet. Hvis man sælger sine hjemmedyrkede kartofler til naboen og køber hans til gengæld, forøger det også BNP.

SF arbejder i stedet for alt, hvad der kan fremme en bedre livskvalitet. Afslappet afstressede arbejdstempo, meningsfuldt, nyttigt arbejde. Mulighed for at udvikle sig kulturelt, socialt og uddannelsesmæssigt. Levende livsbefordrende tæt samvær osv. Overalt hvor det er muligt: levende ægte løsnings fremfor kunstige erstatninger, der registreres som "økonomisk vækst". Denne er i vidt omfang en slags kræftvækst. Vildtvoksende vækst af skadelige produkter og fænomener: f. eks. ulykkesfremkaldende motortrafik, farlige sprøjtemidler og tilsætningsstoffer, sygdomsfremkaldende kemiske stoffer, psykisk nedbrydende støj og tempo, luftforurening og vandforurening osv.

Længere holdbarhed og kvalitet, genbrug og reparation kan sikre en rimelig materiel levestandard med nedgang i den økonomiske omsætning. Det er påvist, at hvis vi sætter på længere holdbarhed, energi- og ressourcebesparelser kan den samme reelle materielle levestandard (omend med færre udskiftninger) opretholdes.

Med den nuværende inflation, de hyppige statsindgreb i overenskomsterne og den tiltagende vareforringelse, er kampen om hvad vi skal producere og forbruge af større og mere langsigtet betydning end ren lønkamp. Samtidig med at den - som anført i afsnittet om u-landspolitikken - er mere solidarisk overfor resten af verden.

Spørgsmålet drejer sig om en styring af produktionen og krav til en anden omgang med ressourcerne og teknologien. Denne styring kan her og nu foretages i forbrugerleddet, ved at lægge afgifter på ressourceforbrugende varer og subsidier til ikke-ressourceforbrugende varer. Dette er dog langt fra tilstrækkeligt. Styringen må gå på selve produktionen, samt omkring de vilkår hvorunder produktionsprocessen foregår, dvs. i en vurdering af teknologien sat i forbindelse med reformer for virksomhedsdemokrati.

Der må stilles kvalitetskrav til produktion og import. Krav om længst mulig holdbarhed, de skal kunne genbruges, repareres og have begrænset energi- og ressourceforbrug såvel i fremstilling som anvendelse. De skal være så uskadelige som muligt og de skal ikke skabe afhængighed af eller nye

så kaldte "behov". Der er mange måder, sådanne krav kan fremmes på: påbud, forbud, afgifter. Måske bør u-bureaukratiske garantisystemer foretrækkes. Ret til at returnere eller få et produkt, der ikke lever op til kravene, repareret.

En omfattende indsats på disse områder vil sikre en mindre import fra udlandet og en sundere produktion herhjemme. Sammen med en indsats for udviklingen af vedvarende energikilder kan den gøre os langt mindre afhængige af udlandet og de multinationale firmaer.

SF vil kun anerkende vækst i livskvalitet og solidaritet som rettesnor. Den skal tilvejebringes ved mindst mulig, men nyttig, ressource- og økologibevidst produktion. Dette er en uadskillelig del af de kommende års kampe for systemgennembrydende reformer.

SF går ind for sparsommelighed. Det er rigtigt, at krisen tvinger os til at spare. Men danskerne skal ikke spare for at sætte ny gang i den tidligere form for økonomisk vækst, ikke for at overføre ressourcer til en accellereret eksportproduktion. Vi skal spare på ressource-forbruget, på miljø-ødelæggelsen, på nedslidningen af de menneskelige ressourcer. Det kan kun gøres ved at satse på kvalitet, holdbarhed, genbrug og reparation, så omsætningen, produktionen og importen kan nedsættes.

Programudvalget:

På baggrund af forslag fra Martin Korst og Keld Ludvigsen,
økonomgruppen.

side 40 som nyt afsnit.

Forslag nr. 301.

Side 39, linie 48 ff udgår og erstattes af følgende:
side 40 som et nyt afsnit:

Forslag nr. 301.

IV.6. Kapitalstyring.

En styring af investeringerne er nødvendig, hvis beskæftigelsen skal forbedres væsentligt, og betalingsbalancen samtidig bringes i ligevægt.

Et helt primært formål med investeringsstyringen er derfor at lede investeringerne bort fra spekulativ anbringelse i f. eks. jord og anden fast ejendom, og over til at skabe arbejdspladser.

Et andet vigtigt formål med en samfundsmæssig styring af investeringerne er at give mulighed for en prioritering af produktionen. Vægten må lægges på fremstilling af nødvendige varer af høj kvalitet, også selvom denne produktion udfra private profitbetragtninger ikke er fuld rentabel.

Et tredje hensyn gælder den regionale beskæftigelse.

Men antallet af nye arbejdspladser pr. investeret krone må kontrolleres. Og hvem er vel bedre til at kontrollere end de arbejdere, der er på disse arbejdspladser.

Kontrol med bankerne.

En væsentlig del af den investerede kapital, som virksomhederne arbejder med, har de fået via bankerne. Bankerne opnår derfor en meget stor indflydelse på, hvad de enkelte virksomheder kan foretage sig.

For en stor dels vedkommende er bankerne med til at bestemme beskæftigelsen og udviklingen i betalingsbalancen. Det er imidlertid ikke rimeligt, at bankerne skal have lov til at forværre beskæftigelsen og betalingsbalancen, udelukkende på grund af deres egen og den øvrige storkapitals snævre profithensyn og magtinteresser.

Det offentlige må på lidt længere sigt overtage bankerne, og på kort sigt må det offentlige have langt større indflydelse på bankernes virksomhed.

SF vil foreslå et system, hvor folketinget eller amtskommunerne vælger flertallet i bankernes repræsentantskab. Også de ansatte er med i repræsentantskabet og bestyrelsen. Repræsentantskabet skal udstikke de generelle retningslinier for bankens virksomhed, herunder kreditgivning, vælge bestyrelsen og kontrollere, at bestyrelsen leder banken efter de retningslinier folketing, amtsråd og repræsentantskabet selv udstikker.

Et sådant system vil være et første skridt til en samfundsovertagelse af bankerne.

Kontrol med internationale kapitalbevægelser.

En anden væsentlig del af den fremmede kapital i virksomhederne er ofte kommet fra udlandet, enten i form af udlandslån eller varekreditter, eller på den måde, at udenlandske selskaber ejer virksomheden eller dele af den.

Mulighederne for at kontrollere kapitaloverførsler fra og

til udlandet må udbygges, muligvis kombineres med kontrol af import og eksport. Der må også ske en udbygning af det internationale samarbejde om kontrol med internationale kapitaloverførsler (de multinationale selskaber og de internationale kapitalmarkeder).

Hvor udenlandske selskaber ejer danske virksomheder eller dele deraf, er der store muligheder for disse multinationale selskaber for at omgå de danske skatte- og valutabestemmelser. Overskuddet placeres ved hjælp af underfakturering (det vil sige, at den danske virksomhed betaler mere end markedsprisen for råvarer, maskiner eller lignende, den har købt i moderselskabet, eller får mindre for sine færdigvarer) i de lande, der har den laveste beskatning. Også rent danske virksomheder kan deltage i denne trafik ved at oprette en postadresse i udlandet.

Disse omgælder må standses. Valutabestemmelserne må skærpes, og de danske skattemyndigheder have bedre muligheder for at fastsætte de multinationale selskabers skattebetaling efter vurdering af deres overskud. Enkeltpersoners muligheder for at foretage kapitaloverførsler til og fra udlandet er allerede idag begrænset af lovgivningen. Men kontrol- og sanktionsmulighederne må udbygges væsentligt. Et begreb som "udenlandsdanser" må afskaffes, idet de personer, der tjener penge i Danmark naturligvis også skal beskattes her i landet.

Ny afslutning på handlingsprogrammet:

Forslag nr. 394.

Appel.

De vigtigste krav i dette handlingsprogram for 80-erne kan sammenfattes og konkretiseres i følgende:

SF vil i de kommende år sætte alle sine kræfter ind på rejsning af den anti-kapitalistiske folkebevægelse, som er nødvendig, hvis vi skal undgå:

- et nyt fremstød for hæmningsløs økonomisk vækst, hvor hju-
lene sættes igang for enhver pris. Den pris bliver høj.
Endnu mere tempo og udstødning af nedslidte fra arbejds-
pladserne. Enten får vi svimlende social- og sundhedsudgif-
ter, eller man vil fortsætte den påbegyndte nedskæring,
og vi får et nyt pjaltproletariat af de udstødte og deres
børn. Forurening, ressourceudpining og miljødelæggelse
vil blive fremskyndet.
- en indkomstpolitik med reallønsnedskæring, der kun kan
gennemføres ved et fortsat felttog mod alle lønmodtageror-
ganisationer og arbejdspladser og er en trussel mod Dan-
marks demokratiske traditioner.

Vi appellerer til alle: arbejdspladser, forbrugere, leje-
re, uddannelsessøgende, pensionister, handicappede m.fl. om
at slutte sig sammen, organisere sig i en kamp for at ændre
udviklingens retning, så vor rigdom og uhørte tekniske hjælpe-
midler i stedet for at slavebinde os bruges til frigørelse, li-
geret, trivsel og solidaritet med de svage hos os selv og res-
ten af verdens befolkning.

Vi appellerer også til alle politiske grupper og partier,
der ønsker at forsvare den jævne befolknings interesser og er-
klærer sig som tilhængere af socialismen, om at finde sammen
i tæt samarbejde. Vi finder, at et sådant samarbejde bør kun-
ne finde sted omkring dette handlingsprogram. Men vi er åbne
overfor forhandlinger - på lokalt og centralt plan - om sam-
arbejde om enkelte af de nævnte eller helt andre punkter. Men
vi forbeholder os at arbejde videre for de øvrige.

Mod nedslidning og arbejdsløshed. For nedsat arbejdstempo og
-tid, bedre arbejdsmiljø og sikkerhed.

Der må arbejdes for hastighedsbegrænsninger på arbejdspladsen,
så det nedslidende tempo nedsættes. Akkord- og bonuslønsyste-
mer bør bekæmpes. De ansatte skal gennem valgte virksomhedsråd
sikre sig kontrol med sikkerhed og arbejdsmiljø. Som begræns-
ningen på landevejene sparede ulykker, vil en stor del af de
30 mia. vi ofrer på social- og sundhedsudgifter, kunne spares
ved sikrere arbejdsmiljø.

Temponeedsættelse, yderligere arbejdstidsnedsættelse kan
sikre en bedre fordeling af arbejdet, der er nødvendig overfor
den stigende effektivisering, rationalisering og automatisering.
Hermed bekæmpes arbejdsløsheden, der åbnes plads for dem, der
nu skal have revalideringshjælp eller invalidepension, og de
ansatte får tid og kræfter til at deltage i virksomhedernes

styring og sikre, at denne sker i overensstemmelse med reelle samfundsmæssige behov.

Der bør sættes kraftigt ind på at sikre lige ansættelses- og afskedigelsesforhold samt hjælp under sygdom og ulykke for arbejdere og funktionærer. Arbejdstilsynet skal styrkes, og arbejdsmedicinske klinikker skal igang overalt - begge med direkte arbejderrepræsentation. Om nødvendigt må en progressiv arbejdsmiljøafgift gennemtvinges i en overgangsperiode.

Skulle virksomheder lukke p.g.r.a. disse foranstaltninger, må de ansatte være rede til at overtage dem og videreføre produktionen på egne betingelser. Det må forlanges, at samfundet støtter overtagelsen, ved beslaglæggelse eller ved at betale kreditorerne ud. Hertil kan pengene fra arbejdsmiljøafgiften anvendes.

Mod forbrugsslaveri. For kvalitet, holdbarhed og uskadelighed. Lykkes det at gennemtvinge temponedsættelse over en bred front, vil det betyde nedsat produktion. Vi må gøre op med den borgerlige propaganda om, at vi kun kan producere os ud af vanskeligheder. Tværtimod. Den stigende nedslidning og den nuværende arbejdsløshed demonstrerer, at vi har produceret os ind i problemer. Store dele af produktionen er spild: korttidsprodukter, modevarer, der opbruger knappe ressourcer, øger forureningen og måske tilmed ofte er helbredsskadelige.

Her må arbejderbevægelsen og forbrugerbevægelsen sætte ind. Der må en bred bevægelse igang overalt for krav til varerne - såvel hjemmeproducerede som importerede - om kvalitet og holdbarhed. Hvis f.eks. vaskemaskiner, møbler, tøj og biler holder dobbelt så længe, sker der ikke noget ved nedgang i produktion og import og en vis rimelig prisforhøjelse. Her kunne rejses krav om u-bureaukratiske garantiordninger og en progressiv holdbarhedsskat - evt. præmiering af de mest holdbare kvalitetsprodukter.

Mod miljøødelæggende og afhængighedsskabende energifråds. For bremsning af energiforbrug og miljøvenlig decentraliseret energiproduktion.

Vi må forlange standsning af udbygningen af de eksisterende kraftværker, hvor alene udvidelser til fordobling af Danmarks nuværende forbrug er planlagt og delvis igangsat. Effektive rensningsforanstaltninger skal indføres ved kraftværkerne og svovlindholdet i fyringsolie nedsættes.

Begrænset olieforbrug - og indkøb udenom de multinationale olieselskaber - må ikke føre os over i en ny afhængighed af den internationale atomkraftindustri og -teknologi. Derfor må kommende beskedne udvidelser af el-forbruget ske via vindkraft.

Der sættes ind på at forbedre bygningsisoleringen og alle nye, mindre huse bygges til anvelse af solenergi. Forskning i alternative energiformer forlanges fremskyndet.

Mod spild, gift, forurening, miljøødelæggelse. For genbrug, reparation, kollektiv trafik.

Vi skal sikre en rimelig levestandard ved at økonomisere med ressourcerne. Derfor må en bred folkestemning blokere for produktion af spildvarer og giftstoffer, forhindre forurening og

miljødelæggelse. Genbrug og reparation kan sætte mange hænder i meningsfyldt arbejde. F.eks. bør import af dyre benzinslugende biler standses, og bilparken søges holdt kørende længere.

Den proteinspildende import af foderstoffer må standses. Ressourcespildende transportformer som fly og biler begrænses. Derfor må Saltholm-lufthavnen, vejforbindelse over Storebælt og motorvejsbyggeri bekæmpes. I stedet udbygges den kollektive trafik.

Helbredsskadelige kemikalier bekæmpes ved kilden, d.v.s. ved at nægte at arbejde med nye stoffer, før arbejdskøberen har bevist deres uskadelighed.

Spild af knappe råvarer bekæmpes, f.eks. ved at forlange progressiv råvareskat indført. Det gælder ikke mindst vore egne råvarer, f.eks. vand og grus. De største vandforbrugere bør betale forholdsvis mest. Gruseksport bør forbydes.

Imod forskelsudbydende løn, skatte-, afgifts- og uddannelsespolitik. For indkomst- og uddannelsesudjævning.

Kapitalen vil forsøge at vende alle indgreb mod arbejdstempo, kvalitet og miljødelæggelse, så de bliver nedskæringer i lønarbejdernes realløn. Derfor er en samtidig kamp for en anden indkomstfordeling særlig nødvendig. En sådan kamp må foregå på mange fronter, fordi kapitalen anvender talrige metoder for at splitte lønmodtagerne og sikre privilegier for de højtlønnede. Indsats for taktregulering for lavtlønnede må gå hånd i hånd med krav om skattereform og afgifter, der vender den tunge ende opad. Især må vi vende os imod mange af de nuværende afskrivninger, der fremmer ressourcespild, f.eks. ved for hurtig udskiftning af maskiner og biler.

Uddannelsesmuligheder bør udbygges for alle årgange, særlig de ældre, hvor praksis på arbejdspladser bør være tilstrækkelig optagelseskvalifikation. Alle bør sikres leveomkostninger dækket, ældre fuld lønkomensation, under uddannelse. Til gengæld bør det ikke tolereres, at uddannelse fortsat er adgangsbillet til særlig høj løn og andre privilegier.

Imod kønsdiskrimination, -undertrykkelse og -udbytning. For ligeret.

I overensstemmelse med SF.s ligeretsprogram søges kampen for ligeret gjort til et folkekrav på det personlige og på samfundsplan.

Imod sociale nedskæringer. For fuld komensation til kapitalismens ofre.

Kampen for ændring af det kapitalistiske produktions- og forbrugsræs må ledsages af en ubønhørlig afstandtagen fra alle forsøg på at skabe modsætningsforhold mellem samfundets produktive og dem, der er slidt ned eller slået ud eller de mange indirekte ofre: børn, unge, gamle og dem, der ikke kan leve op til de voksende krav. Alle er de ofre og skal have komensation, indtil invalideproduktionen er standset og alle kan yde efter evne og modtage efter reelt behov.

Imod umyndiggørelse og bureaukrati. For decentralisering og selvforvaltning.

På alle planer må der indædt kæmpes mod kapitalismens menneske-ødelæggende centralisering og umyndiggørelse. Staten og kommunerne har blindt fulgt kapitalens krav, der bygger på kapitalismens snævre økonomiske rentabilitet, der ikke tager hensyn til menneskelige omkostninger. Resultatet er blevet et ofte vildtvoksende bureaukrati, der har vanskeligt ved at følge med i den hæsblæsende udvikling, og overfor befolkningen ofte fremtræder som upersonlige magtorganer. Målet må være at magtdiktater fra oven, bureaukrati og formynderi overalt erstattes af selvforvaltning. Det gælder virksomhedsråd, der skal kontrollere sikkerhed, nedsætte tempo, lede og fordele arbejdet og sluttelig administrere virksomheden, når den overtages af samfundet. Det gælder i boligkvarterer, hvor man i mindre enheder skal søge skabt et fællesskab, der muliggør indsats overfor børn, ældre, handicappede. Beboerråd kunne være instrumenter i en sådan kamp.

Det er også en kamp for decentralisering. Storbyerne skal opdeles, væksten bremses, bopæl og arbejdssted nærmes til hinanden. "Egnsnedlæggelse" skal vendes. De enkelte egne skal sikres mulighed for at hvile mest mulig i sig selv. Administration, uddannelsesinstitutioner, sygehuse, faglært industri, service skal spredes, så vidt muligt i mindre enheder. Andels-samarbejde mellem landbrugere, håndværkere og kooperativ industri søges etableret som eksperimenter i lokal selvforvaltning.

Den lokale kollektive trafik kan genetableres og forbedres. Lokale forbindelser skal være billige og hurtige. Jernbaner må ikke nedlægges, allerede nedlagte genåbnes. Tværgående forbindelser som alternativ til de københavnsrettede søges etableret.

En bevidst decentraliseringspolitik kan sætte mange hænder i arbejde. Boligbyggeriet kan komme igang igen, husene forsynes med solopvarmningselementer, vindmøller bygges til lokal forsyning.

Der må arbejdes for, at Danmark foruden en ny energipolitik også får en EDB-politik. Et veludbygget offentligt af de multinationale uafhængigt edb-system kan sikre decentralisere de nødvendige informationer og beregninger. Den selvstændige position på området, som vi i nogen grad har i kraft af Regnecentralen, men som er blevet udsultet, må genoptages.

Imod afhængighed af multinationale og EF. For større selvfor-
syning og nordisk alternativ.

Afhængighed bør bekæmpes på alle områder. Nordsøolien og Danmarks olie og naturgas skal udvindes og distribueres af offentlige selskaber til fordel for danskerne.

Aftaler med olielande om olieforsyning uden om de multinationale. Nej til a-kraft. Satse på produktion til hjemmemarkedet frem for eksport. Rimelig styring af importen, der skal være restriktiv overfor luksus- og spildprodukter fra Vesteuropa/USA, men åben overfor u-landene. Dermed kan afhængighed af konjunkturer og multinationale begrænses, bevægelsesfriheden til socialistisk omformning forøges. Kamp for at sætte sig ud over EF.s regler for kapitalens og varers frie bevægel-

se indad og protektionisme udad er en naturlig følge. Et tæt nordisk samarbejde med eller uden Finland bør være alternativ. Indenfor en sådan kan Grønlands og Færøernes problemer løses ved status som selvstændige medlemmer.

Imod udbytning af den 3. verden. For solidaritet.

Vi kan ikke tolerere, at Danmark fortsat medvirker til udbytning af verdens befolkningsflertal. Vi må acceptere højere råvarepriser og må støtte og udvise solidaritet, når de søger at frigøre sig fra vor dominans. På alle områder må der ydes bistand - men på deres betingelser. En uafhængig selvcentreret økonomi giver dem de bedste betingelser. Kampen mod vort spild og udpining af de ressourcer, der også tilhører dem, er den bedste solidaritet vi kan udvise dem.

Chr. Bundgård m.fl.

Forslag nr. 392.

Trafikpolitik.

Den nuværende trafikpolitik er stærkt påvirket af, hvad Industrirådet, Danske Vognmænd og andre erhvervsorganisationer mener. Resultatet viser sig i stor ulighed, omfattende miljøforringelser, stort ressourcespild, over 700 trafikdrab årligt og op mod 20.000 alvorligt kvæstede.

SF vil have denne situation ændret grundlæggende. Vi vil arbejde for, at alle, uanset hvor de bor og hvad de tjener, får lige gode transportmuligheder, sikkerhed for alle, ikke mindst trafiksvage grupper som børnene og de gamle, bedre udnyttelse af ressourcerne, effektiv bekæmpelse af luft- og støjforureningen fra trafikken og beskyttelse af miljøet i såvel byområder som i det åbne land.

Denne målsætning kræver først og fremmest, at trafikmængden formindskes ved overgang til mere kollektiv transport. Også cyklismen må ophjælpes. Den individuelle biltrafik, herunder lastbiltrafikken, skal ikke længere favoriseres på den øvrige trafiks bekostning. Varetransporten med tog og skib må styrkes, og den kollektive persontransport kraftigt udbygges, det gælder både togtrafikken, bustrafikken og skibsfarten. Alle dele af landet skal med, både byområder, landdistrikter og udkantområder som de mindre øer. Standarden skal overalt være høj. Taksterne skal fastsættes sådan, at det bliver billigt at benytte offentlige transportmidler i forhold til at benytte egen vogn.

En overfladisk betragtning kunne forlede til den opfattelse, at intet fornuftigt menneske kan have noget at indvende mod en trafikpolitik, hvis nøgleord er lighed, sikkerhed, resourcebesparelse og miljøforbedring. Men virkeligheden er en anden, al den stund Danmark er et kapitalistisk samfund. Stærke erhvervsøkonomiske interesser står bag den ensidige udvikling af vejtransporten og vil sætte sig imod en ny trafikpolitik, der eksempelvis prioriterer nye cykelstier højere end nye motorveje. Da både socialdemokraterne og de borgerlige partier tager afgørende hensyn til disse interesser, er hindringerne for et kursskifte meget store. Et øget pres fra befolkningen er nødvendigt, hvis en ny og bedre trafikpolitik skal kunne slå igennem.

Først og fremmest bør den lokale kollektive trafik udbygges, så den giver alle i by og på land tilfredsstillende service til arbejde, uddannelse og fritid. SF vil arbejde for, at trafiksystemerne udformes, så de fremmer de-centralisering. Selvbærende kvarterer i storbyerne med kort transporttid mellem bopæl, arbejde, service og fritidsaktiviteter. Småsamfund på landet forbindes trafikalt, så bopæl, arbejde, service og fritidsaktiviteter også her kan nås af alle indenfor kort transporttid. Udbud af arbejde, service, uddannelse, kultur osv. i forskellige småsamfund kan på denne måde supplere hinanden.

Regionaltrafikken opbygges efter sprednings- og rundkredsprincipper, så trafikken ikke rettes imod bestemte store cen-

tre, men sikrer at forskellige arbejdsplads-, uddannelses- og servicetilbud i forskellige områder kan supplere hinanden og alle nå frem til et rimeligt udvalg af disse faciliteter med kort tidsforbrug med kollektiv trafik. Især jernbaner er velegnede til denne regionaltrafik. Visse nedlagte strækninger genåbnes for at sikre rundkredsprincippet. Hvis omkostningerne bliver for store, indsættes hurtigbusser til at "fylde hullerne ud".

Landstrafikken spredes, så koncentration af trafikken ad enkelte trafik-årer ikke fremmer centralisering. Motorveje, Storebæltsbro og nye storlufthavne er unødvendige. Især togtrafikken skal forbedres med hyppige afgang og god service. Alle de nuværende færgeruter opretholdes, og der sikres hurtige kollektive trafikforbindelser til alle afgang. Om nødvendigt må det offentlige overtage ruterne. Hurtig togforbindelse indføres til Grenå-ruten ved genåbning af jernbanelinien fra Randers.

Fly-trafikken begrænses, men skal dog sikre, at folk fra fjerntliggende egne har mulighed for uden urimeligt tidsforbrug at deltage i beslutningsprocesser i hovedstaden.

Chr. Bundgård m.fl.

Forslag nr. 393.

Landbrugs- og ernæringspolitik.

SF går ind for jordreformer, der sikrer jordbrugernes frihed til selv at forvalte deres bedrift, men hindrer at der tilfalder dem arbejdsfri kapitalgevinster. SF tilstræber en udvikling i frivillighed, hvor familiebrug sikres gode muligheder for et udvidet samvirke. Derfor støtter SF bl.a. dannelsen af spekulationsfri andelsbrug.

SF vil angribe de monopolprofitter, der findes i landbrugets handels- og forarbejdningsled. Landmændene må retsligt beskyttes med salgs-, indkøbs- og produktionskontrakter overfor de store koncerner. En demokratisering og de-centralisering af den nuværende andelsbevægelse kan skabe aktivitet og politisk afklaring med indførelse af virksomhedsdemokrati for ansatte og andelshavere i fællesskab. Der må ske ekspropriation af godser over 200 hektar og overdragelse til landarbejderne på jordrentevilkår eller andelseje.

En jordreform gennemføres med indefrysning af alle samfunds-skabte værdistigninger på jord. En jordbrugerfond skal modtage grundstigningsskyld, kapitalvindingsskat og frigørelsesafgifter. Fonden skal ledes af jordbrugerne selv gennem direkte valg efter hoveder og skal hovedsagelig virke regionalt. Den skal have forkøbsret på ejendomme og kunne udleje på varige jordrentevilkår. Fra fonden skal brugere kunne få lavtforrentede indekslån til etablering, nyinvestering og evt. re-finansiering. Renten skal variere med låneformål, således at man kan prioritere andelsbrug for private brug, malkekvæg for svin, bælplanter for korn, mindre for større osv.

Spekulationsfri andelsforeninger - der overdrager jord og bygninger til en gruppe landbrugere som derefter forpagter deres ejendom med individuel brugsret -, andelsbrug - hvor såvel brugsret som ejendomsret til alle produktionsmidler er fælles for flere landbrugere-, og produktionskollektiver - der kombinerer landbrug med håndværk og småindustri og evt. lønarbejde udenfor - skal fremmes økonomisk og lovgivningsmæssigt.

Jordbrugets og landsbysamfundets produktion og beskæftigelse skal fremmes. Derfor skal der gives støtte til fremme af lokalsamfundenes egen energiproduktion, f.eks. vindmøller, jordvarme, biogas, halm, affaldstræ, energiafgrøder, isolering varmegenvinding osv. Nye afskrivnings- og tilskudsregler, der fremmer reparation og fællesbrug af landbrugsmaskiner gennemføres. Der sikres øget tilskyndelse til plantning af vej- og markhegn, der sikrer både træ og bedre afgrøder.

By- og landzoneloven og planlægningslovene bør ændres, så der bliver bedre muligheder i landsbyer for småvirksomheder og en gradvis boligtilvækst f.eks. i tæt-lavt byggeri. Der bør ydes egnsudviklingsstøtte til andelsforetagender i landsbyer. Centraliseringen af levnedsmiddelindustrien skal standses. Reglerne om samdrift og sammenlægning skal skærpes, alle levedygtige brug bør bevares, dog bør f.eks. visse intensive svine- og burhønsfabrikker afvikles.

For at sikre bedre arbejdsmiljø og social sikring for

jordbrugere bør der stilles skærpede sikkerhedskrav til jordbrugsmaskiner, og der bør organiseres lokale sikkerhedstjenester og brugerstyret bedriftssundhedstjeneste. Fabrikdrift i husdyrbruget imod dyrenes natur øger sygelighed og medicinforbrug, husdyrenes fysiske og psykiske velvære bør sikres. Det offentlige bør støtte udbygning af vikar-ordninger, ligesom efterlønsordning og arbejdsløshedsforsikring bør omfatte jævne jordbrugere.

Landsbysamfundenes udvikling bør på alle måder støttes.

SF går ind for, at der virkelig skal gøres en indsats for at bevare og udbedre naturgrundlaget. Væksten i forbrug af energi og ressourcer må standses og de økologiske lovmæssigheder respekteres. Økologiske og beskæftigelsesmæssige hensyn taler for alsidige bedriftsformer, recirkulation, vekseldrift, reduceret jordbehandling med lette maskiner, udnyttelse af jordens bakterier for kvælstoffiksering og mineralisering, brug af organisk gødning og biologisk/mekanisk/sortsmæssig bekæmpelse af skadedyr, sygdomme og ukrudt.

Kunstgødning, dårligt foder, kemiske bekæmpelsesmidler halmafbrænding, ensidige plantekulturer og driftsspecialisering medfører nedbrydning af muldlaget med en række på lang sigt katastrofale følger, bl.a. øget jordfygning og forringet og forgiftet føde. Fabrikanternes forsøgskaniner: byarbejderne i den kemiske industri, landarbejderne og familiebrugere må gå forrest i en fælles miljøkamp.

Den kapitalistiske kræftvækst forringer og ødelægger vore fødevarer. Derfor må vi slå for ernæringsmæssig sundhed. Af sundhedspolitiske og fordelingspolitiske årsager bør momsen fjernes på mælke- og kornprodukter, æg, frugt og grøntsager, men først og fremmest dreje sig om bedre kvalitet på fødevarer. Medicin- og giftrester skal væk fra føden, sundhedskontrol forbedres og først og fremmest skal der forebygges bl.a. ved begrænsning af medicin, kemikalie- og giftanvendelse samt bedre foder.

Ved undervisning og folkelige bevægelseres oplysning bør sættes ind for forbedring af ernæringstilstanden ved bl.a. at formindske sukker-, fedt-, salt- og alkoholindholdet i kosten.

En ændret ernæringspolitik er et væsentligt mål for kampen mod de kroniske folkesygdomme som f.eks. kredsløbssygdomme, sukkersyge, tyktarmskræft og tandcaries. Derfor må forbrugerbevægelserne - især de lokale grupper - have økonomisk støtte og bakkes op af kritiske lønarbejdere og jordbrugere.

Landbrugs- og ernæringspolitik kan blive vigtige redskaber til styrkelse af den nationale uafhængighed. Det kan bl.a. ske ved at fremme øget dansk produktion af foder. Det vil forbedre u-landenes muligheder for selv at købe foder eller omlægge produktionen til fødemidler samt forbedre vor beskæftigelse og handelsbalance på én gang.

SF's mål er selvstændige danske landbrugsordninger og en uafhængig aktiv handelspolitik. Også derfor må vi bekæmpe EF. EF's landbrugsordninger er bureaukratiske misfostre, der favoriserer de store kapitalstærke brug, fremmer høje kornpriser (der hæmmer generationsskiftet), fremmer svineavl og belønner kvægslagting, truer frugtavl og gartneri, ikke kan skabe overensstemmelse mellem produktion og behov og presser omkostningerne (jord, maskiner m.v.) i vejret.

Endelig vil SF støtte oplysning og undervisning, der søger at dreje vore spisevaner henimod et forholdsvis større forbrug af plante- og mejeriprodukter. Dels af sundhedsmæssige grunde, men især fordi 9/10 af proteinerne i fodermidlerne, som jo i stor udstrækning importeres, går tabt ved kødproduktion, og vi dermed bidrager til sult og underernæring i u-landene. Især svin æder i udpræget grad foder, som kunne være brugt som menneskeføde, eller som er avlet på arealer, der egner sig til fødeproduktion. Derfor bør svineproduktionen aftrappes til et væsentligt lavere niveau.

Vi bør demonstrere solidaritet med u-landene ved bl.a. bistand til teknologisk tilpassede jordbrugsprogrammer, støtte en ny økonomisk verdensorden, ændre den danske landbrugsstruktur, bakke u-landenes kamp mod de multinationale selskabers dominans op og støtte anvendelse af alternativ lav-teknologi og forskydning af magten nedefter ude i landdistrikterne.

For oplysninger om ophavsret og brugerrettigheder, se venligst www.kb.dk

For information on copyright and user rights, please consult www.kb.dk